

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्भासम्बुद्धस्स

धम्मपद्य

—[नेपाल भाषाया लय्-पौ]—

श्री वसुन्धरा देवी

न्यूम देवी व च्यूतदेवीया वाखं सहित

ख० द्रव्यधर तुलाधरया ५० दं मयाक पुलांगु अनेक रेखा-चित्र मध्ये छगू

वर्ष ११
पूर्णसंख्या १३२

गंला

बुद्ध सम्बत् २५०२
नेपाल सम्बत् १०७८

छगू अङ्क्या १२)
दक्षिणया चन्द्रा ३)४१,

विषय				पौल्याः
बुद्ध-वचनामृत
गौतम बुद्धया महान देन
तुं (कविता)	२३४
एशियाय् बुद्ध-धर्मया प्रचार	२३५
उबले म्हाय्मचा आ भौमचा—ऋगू समालोचना	२३६
फुसुलुगु ल्हा (कविता)	२३९
पुलुक न्यात फवाकसित	२४१
! (कविता)	२४२
० (कविता)	२४५
नेपाल भाषा व्याकरण : ऋगू समीक्षा	२४६
फय्लिंचा (कविता)	२४७
दोष	२५०
जिमि मां लुमंका (कविता)	२५१
परनिन्दा	२५२
सम्पादकीय	२५४

ग्राहक जुया दिसँ !

ग्राहक याना दिसँ !!

नेपाल भाषा पत्रिका

तपं पौ

—:०:●:०:—

नेपाल भाषाय् राजनैतिक, ऐतिहासिक, आर्थिक व सामाजिक उच्चस्तरया लेखं जागु नेपाल भाषा पत्रिका-तपं पौ ब्वना देशया यथार्थ परिस्थिति सीका दिसँ । दच्छिया ग्राहक चन्दा ६- खुतका जक, व नं पौ कयालि बीव गा ।

नेपाल भाषा पत्रिका

खिल टोल, बांगेमूढा

काठमाडौं, नेपाल ।

अर्थात्

सम्पादक—

भिक्षु महानाम “कोविद”

“मास्ये जोतये धम्मं”

स्वस्वापासा

१०००

सहायक-सम्पादक—

फणीन्द्ररत्न वज्राचार्य

वर्ष ११

कलकत्ता

भाद्र वि० सं० २०१५

सितम्बर ई० सं० १९५८

अंक ११

बुद्ध-वचनानुसृत

“अभिमान व छल मदु गुम्हस्याके
लोभ, स्वार्थ, तृष्णाया नापं,
गुम्हस्या क्रोध फुनाः जुल शान्त
व हे श्रमण, भिक्षु व ब्राह्मण खः।”

“फवनाः फवनाः जक प्वाः जायूकइम्ह,
सुं हे मेपित लही मोम्ह,
शान्त जुयाः स्मृति दुम्ह भिक्षु खनाः
द्योपिनि नं अय् हे ज्वी यो हँ।”

“हाई याकाः नांतय् धैगु
मदयाः गुलुपातं प्वाः जाःम्ह
मेपिं सुं हे लह्यू मजूम्ह
भिक्षु खनाः लोवनि द्योपिनि नं।”

(उदान-नन्द वर्ग ६, ७, ८)

गौतम बुद्धया महान देन

भिक्षु कुमार काश्यप

गौतम बुद्ध जन्म ज्वी न्ह्यः तःम्ह मछि हे सर्वज्ञ धायेका च्वंपि व धर्म प्रवर्तकपि जन्म जुया च्वंगु खः। अबले नं मानव समाजे भयंकरगु अशान्ति फैले जुया च्वंगु खने दु। अबलेयापि महापुरुषपिसं शान्तिया निंति न्हू न्हू लँ क्यना जनताया मार्ग प्रदर्शक जुया च्वन। परन्तु मानव समाजे शांतिया पलिसा अशांति जक जूगु खने दु। गुगु खः प्रगतिया हा स्वतंत्र चिन्तन, व हे मदया च्वन। मानव समाजया विकासया निंति स्वतंत्र चिन्तन परमावश्यक खः।

गौतम बुद्धं मानव समाजयात विया बिज्यागु स्वतंत्रचिन्तन न्यागू भाग थले फु :—

मनूया मालिक मनू खः। मनूयात तरे याइम्ह मेम्ह सुं मदु, तःहं चीहं धयागु छुं मदु। “अत्ताहि अत्तनो नाथो” धयागु बुद्ध वचनं सी दु कि थःम्ह नाथ थःहे खः। स्वतंत्र विचारया न्हापांयागु त्वाथः थ्व हे खः।

मिसातयेत स्वतंत्रता प्राप्त जूगु निगूगु त्वाथः खः। थुगु बारे छकः भीसं विचा याये योग्य जू। बुद्ध कालीन समाजे स्वतंत्र रूपं ज्वीत बल दुगु केवल पुरुष पक्षयात जक खः। गौतम बुद्धं समाजया अधिकारया बारे विचार याना बिज्यात। समाजे गुलि मिजंतयेत अधिकार दुगु खः उलि मिसातयेत नं अधिकार प्राप्त ज्वीमाः। फलस्वरूप मिसातयेत संघे दु ध्याका भिक्षुणी शासन नं दयेका बिज्यात। गुण धर्म पुरे याना अरहंत (पवित्र मनुष्य) ज्वीत नं वथेंतुं थःगु कार्य स्वतंत्र रूपं यायेत नं थुकिं अधिकार प्राप्त जुल।

थेरीगाथा धयागु सफुली न्हापां उपर्युक्त स्वतंत्र

अधिकार प्राप्त याना श्रेष्ठ जुया च्वंपि महिला वर्ग-तयगु जीवन चरित्रं जाया च्वंगु दु।

स्वंगूगु स्वतंत्रता खः विरोधी ज्वी दुगु। भिक्षु-पिनिगु उपसम्पदा आदि विनय कर्म व शासनिक कार्ये नं थुक्रियात श्रेष्ठ थायू बिया तःगु दु। प्रतिक्षेप यायगु स्वतंत्रता साब हे उत्तमगु खः। संसारया छु धर्म नं थजागु स्वतंत्रता मदु। कल्पना याना ज्या यायेत थुकिं अवस्था ब्यूगु दु। थुकिं सीकेमाः गौतम बुद्धं मानव बुद्धियात गुलित गौरव तःगु दु।

कालाम सूत्रे प्रतिक्षेप यायगु स्वतंत्रताया बारे बांलाक स्पष्ट याना तःगु दु। थ्व स्वतंत्र विचारया प्यंगूगु त्वाथः खः। कालाम सूत्रया अनुसारं प्रति-क्षेप यायगु थथे—विद्वानम्ह धका, परस्परां निसें चले जुया वःगु, त्रिपिटके दु धका तथा गुरुया प्रति गौरव तयमाः धका अमिसं धागु न्हागु नं छकलं विश्वास मयायगु। गथे लुँकःमितयेसं लुँ न्याना काय बले लुँ हाकुगु ल्वहँते च्वला स्वै उलि नं मगाना काला स्वै, त्वाल्हाना परीक्षा याना स्वै। अथे हे न्हागु खँ नं थःगु न्ह्यपुं जाँचे याना मस्वयकं विश्वास याये मज्यू।

विचार प्रकट यायेगु स्वतंत्रता न्यागूगु खः। अम्बलट्टिका सूत्रे थुगु बारे बांलाक विस्तृत रूपं क्यना तःगु दु। त्रिरत्नयात अपहास निन्दा सुनानं यात धासा उगु बारे तं ममोयेकुसे न्यने माः, बुद्धि ज्या काये सयेकेमाः धैगु उकी उल्लेख जुया च्वंगु दु।

थ्व फुक्क कारणं सीदु कि गौतम बुद्धं मानव बुद्धियात श्रेष्ठ समझे जुया च्वंगु दु। अवश्य नं थ्व गौतम बुद्धया महान देन खः। अस्तु।

तुं
श्री चित्तधर 'हृदय'

जिगु नां तुं खः गुकी मुना च्वनि
जीव - जन्तुया जीवन लः,
छिमि आज्जुपिसं सभ्यताय् दुनाः
जन्म जितः नं विया वन।
सलंसः दँ छिमि प्याय्चाः लंकां
नं जि लुमदना आः तक नं,
आः नं योसा काःवा यक्क
बीमखु धाय्मखु द्वीक प्वनं।
जि भचा थुगुसी गरीव जुल खः
सकस्यां थें जिगु दिन मभिनाः,

अयूनं हिति - कय् थें घः ल्वाकाः
तय्मखु, काःवा लाखि ज्वनाः।
अवले सकस्यां भि - ज्यूगु इले
जितः मतः वास्ता छिमिसं,
'तुं धैगु छु याय् हिति - लः त्वन्य माः'
धाधां गुलि छ्वत लहाना नं।
अयूनं छम्ह निम्ह जिमि पासापि
आः नं ल्यंदनि ग्याय्म्वाःनि,
त्वंजक त्वंन्यत ला देखियात
तुंयागु लखं हे गाःनि।

आःखुनु महत्व जिमि सेवाया
ध्वीकाः या सेवा जिमिगु,
छुं हे मखुसां यचुक छको ला
न्हापा थें दँय्दँसकं इउ।
अले स्वया का छिमि पुर्खाया
बुद्धि, लिज्ञाया मू गुलि वं,
मखुसा धात्थें सीमालि छन्हु
खुसी च्वनाः नं चातक थें।

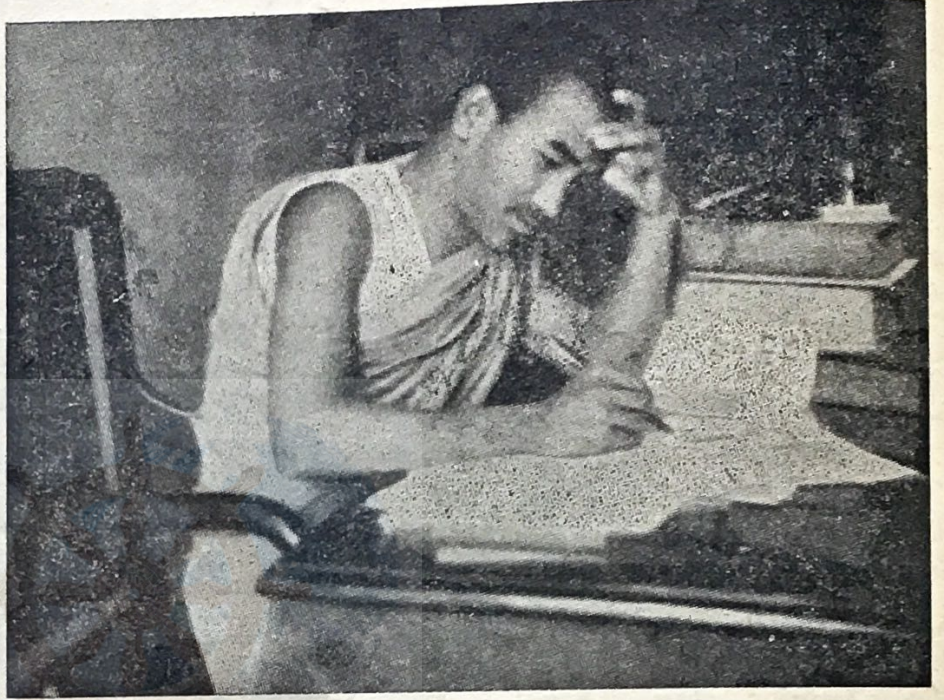
(राजहरा माइन क्यांप २७।६।५८)

श्रामणेर सुदर्शन

एशियाय् बुद्ध-धर्मया प्रचार

(रेडियो नेपालं थ्व हे श्रावण पूर्णिमा खुनु प्रसारित रचनाया अनुवाद)

‘द्वे मे भिक्खवे अत्ता पब्ब-
जितेन न सेवितब्बा’ बुद्धया थ्व
उद्घोष बुद्ध-धर्म प्रचारया इति-
हासे न्हापांगु पंक्ति खः । बुद्धत्व
प्राप्त याये धुंका भगवान बुद्धया
थःगु हे मने थ्व अन्तरद्वन्द जुल,
जिं थ्व बोधिज्ञानया प्रचार व
प्रसारयाये कि मयाये ?’ बुद्धयात
थथे द्वन्द जूगुया छगू कारण दु,
जगतं वसपोलयागु परम सत्यया
तेज सह याये फइ ला मफइला !
बुद्धकालीन समाजया विचारधारा

बुद्धया दृष्टी पूर्णतः अःखः जुया च्वंगु खः । समाजे
गुगु तत्वया आवश्यकता दु उकियात अनावश्यक
याना तःगु हानं गुगु तत्वया अनावश्यक उकियात
अंगीकार याना तःगु जुया च्वन । थःगु दुःख
सुखया कारण छुं गुगुं शक्तिया लहाते लःलहाना
तःगु हानं थःगु मनोविकारयात दुःख सुखया
जननी माने मयाना च्वंगु समाजयात हृदय पवित्री-
करणया उपदेश गथे बी धका बुद्धं विचार याना
विज्यात । भुल्लायात सूर्यया प्रकाश व कांयात
न्हाय्कं क्यनाया छु अर्थ ? तर अन्ते बुद्धं तृष्णाया
कण्टकाकीर्ण संसारे थःगु नितिं छगू चिकीचाधंगु
धर्मया उद्यान दयेका शान्ति सौरभया सुगन्ध कया
च्वनेगु, सत्यया दिव्य संगीत न्यना च्वनेगु अनुप-

युक्त अनुभव यात । संसारयात थत मकासें थः
जक सुं गय् च्वे थ्यनी ? संसारे सर्वप्रथम उकिं
बुद्धं पंचभद्रवर्गीपिनि न्ह्योने थःमं प्राप्त यानागु
ज्ञानानुभूतियात शब्दया रूपे अभिव्यक्त याना
विज्यात, गुकियात बौद्धवाङ्मये धर्मचक्र प्रवर्तन
नामं प्रख्याति प्राप्त जुया च्वंगु दु ।

बुद्धया पाखें भिक्षुपित धर्मप्रचारया स्वतन्त्रता-
पूर्ण आदेश बिया विज्याइगु धर्मप्रचारया इतिहासे
मेगु महत्वपूर्णगु पृष्ठ खः । धर्मचक्र प्रवर्तनं लिपा
खलाया दुने हे यशकुमार सह ५५ म्ह युवकत बुद्धया
संघे सम्मिलित जुल । थुकथं थः नापं ६१ म्ह
दयेवं वा ६० म्ह थः विचारया समर्थकपिं दयेके
धुंका बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात—‘भिक्षुपिं, बहुजन

हित व सुखया नितिं लोक-कल्याणया नितिं छपु लं निम्ह मवंसे धर्मया प्रचार या ।' अले बुद्ध थःगु लं लिना बिज्यात, भिक्षुपिं नं छपु छपु लं लिना वन । गुलि गुलि भिक्षुपिनि संख्या बढे जुयावं वन, उलि उलि धर्मप्रचारकपिनिगु संख्या नं बढे जुयावं वन अले अल्पकालं हे प्रचारं व्यापक रूप काल । भगवान बुद्धं पूर्वे कजंगला, पश्चिमे यमुना नदी, दक्षिणे बंडेलखण्ड तक विचरण याना बिज्यागु स्वयं धर्मप्रचार याना बिज्यागु स्पष्ट खने दु । परिणामतः मगधेश्वर विम्बिसार, वयां लिपा अजातशत्रु, कौशल नरेश प्रसेनजित, कौशाम्बी नरेश उदयन इत्यादि जुजुपिं वाहिक द्वलंद्धः अन्-विख्यात अन्जान जनसाधारणपिं स्मेत बुद्ध-धर्मे दिक्षित जुल ।

धर्मप्रचारया आवश्यकता बुद्ध भगवानं गुलि अनुभव याना बिज्याः धयागु खं छगू उदाहरणं स्पष्ट जुइ । गबले बुद्ध ख्वीदँयू च्वन, वसपोलयात छम्ह उपस्थापकया आवश्यकता अनुभव जुल । बुद्धया उपस्थापना ज्या यायेत सारिपुत्रं दकसिवे न्हापां प्रार्थना यात, 'भगवन्, जिं तथागतया उप-स्थापना याये ।' बुद्धं लिसले धया बिज्यात, 'सारिपुत्र, छंगु इच्छायात जिं प्रसन्न दृष्टिं स्वया तर जिं छंगु प्रार्थना स्वीकार याये मफु । कारण छ व जिं छगू हे थासे च्वनेगु मलवः । छ जिं थें जाम्ह धर्मया सुबिख्याता खः ।' वसपोलया थव इच्छा मदु, वसपोलया शरीर उपस्थापनाया लागीं छम्ह धर्म प्रचारक वा धर्मउपदेशक कार्य अले प्रचारे हानि हये । शिष्यपित थुकथं प्रचारया ज्यायु निर्देश बिया प्रचार कार्यया आवश्यकताया ज्ञान बिया स्वयं बुद्धं नं ४५ दँ तक गामे-गामे, नगरे-नगरे, जनपदे जनपदे चाचाहिला ८० दँ उमेरे महापरि-निर्वाण मजुतले धर्मप्रचार याना बिज्यात ।

एशियायू...]

बुद्धया परिनिर्वाणं लिपा समय समये विभिन्न भारतीय प्रान्त बुद्धधर्मया केन्द्र स्थान जूवन । तर थुकिया फल नं थव हे जुल कि सम्राट अशोकया पाले तक बुद्धधर्म सम्पूर्ण भारतीयतयेगु थःगु धर्म जुइ फत । बुद्ध धर्म प्रति फुक मौर्य सम्राटत उदार जू । गबले मौर्यवंशया विनाश याना सेनापति पुष्यमित्रं शंगुवंशया राज्य स्थापना यात, थव उदारता अबले यवन जुजुपिनिथायु ध्यंकः वन । प्रायः यवन जुजुपिं नं बौद्ध हे खः । यवन जुजु मिलिन्द ला प्रसिद्ध बौद्ध शास्त्र विद् हे जुल । यवनतयेगु पश्चिमी भारते परास्त जुइ धुंका विजयी पूचि वंशागत कुशान वंशी कनिष्कं नं बुद्ध-धर्मयात थःनाल ।

भारतया पिने नं बुद्धधर्मया प्रचारया प्रारम्भ बुद्धं याना बिज्यागु उल्लेख आपालं बौद्ध-देशया प्रागैतिहासिके प्राप्त जू । लंका, बर्मा, तिब्बतया थःथःगु धर्मग्रन्थया इतिहासे अथे हे बुद्धया आग-मनयागु उल्लेख याना तःगु दु, गथे नेपाल कान्ति-पुरया थःगु धर्मग्रन्थे उल्लेख याना तःगु दु । भौगोलिक पृष्ठभूमी बुद्धया विचरण पाखे निरीक्ष-णात्मक ध्यान बीबले हानं अलौकिक शक्ति प्रति अबहेलनाया दृष्टिं स्वइबले थव खें सत्यया अभाव हे प्रतीत जुइ । प्रामाणिक ऐतिहासिक रूपं सम्राट अशोकया पाखें छःपिं धर्मदूतत हे भारतं पिने बुद्ध-धर्म यंकूपिं न्हापांपिं धर्मदूतत सिद्ध जुइ । सम्राट अशोकं छःपिं धर्मप्रचारकपिं पश्चिमे ग्रीस, मिश्र, सिरिया तक, उत्तरे मध्यएशिया तक, दक्षिणे ताम्र-पर्णी द्वीप व पूर्वे सुवर्णद्वीप तक ध्यंगु खः । प्रचार-कपित थःगु ज्यायु अयु हे आशातीत सफलता प्राप्त जूगु खः । गथे ताम्रपर्णी द्वीप व सुवर्णद्वीपे वंपिं धर्मप्रचारकपित प्राप्त जूगु खः ।

ताम्रपर्णी द्वीपे अर्थात् श्रीलंकायु सम्राट

अशोकया थः काय् व म्हाय् भिक्षु महेन्द्र व भिक्षुणी संघमित्रा धर्मदूतया रूपे वंगु खः। लंकाया इतिहास महावंशे उल्लेख याना तःगु दु, भिक्षु महेन्द्रया न्हापांगु धर्मदेशनां प्रभावित जुया लंका-नरेश तिष्य सह पीप्यदो मनुतयेसं बुद्धधर्म स्वीकार यात हानं भिक्षुणी संघमित्रां बोधिवृक्षया कच्चा श्रीलंकाय् हल अले राजभगिनी अनुलादेवी सह अन्तरपुरया व पिनेया याना द्वःछि मिसात भिक्षुणीसंघे दुत व्वना हल। थथे हे बर्माय् नं भिक्षु सोण व भिक्षु उत्तरया न्हापांगु प्रयासे हे स्वद्वःत्या कुमारपि, किन्त्यासः कुमारीपि प्रव्रजित जुल हानं रूवीद्वः मनुत बुद्धधर्मे दिक्षित जुल। थ्व प्रायः निसःत्या इसवी पूर्वया खँ खः। अले थुकी आश्चर्य छु दु, व देशे धर्म प्रचारं याकनं व्यापक सफलता प्राप्त यातं, अले थुकी छु आश्चर्य, थौं तक विभिन्न एशियाइ भूभागवासीपिसं जन-जीवने सम्पूर्ण रूपं बुद्धधर्म प्रभाव परे यातं यदि दकसिबे न्हापांगु प्रयासयात हे थथे सफलता प्राप्त जुल। थुलि जक मखु, सम्राट अशोकं विभिन्न देशे धर्मदूत छ्या गुगु उपकारया ऋण कचीकल व ऋणं मुक्त जुइत उपि देशं नं थःथःगु जवंखवं च्वंगु देशे धर्मदूत छ्येगु ज्या यात वा धर्म थ्यंका बिल। थुकथं बुद्ध-धर्म फैले जुयावं वन। इसवीया न्हापांगु शताब्दी बुद्ध धर्म चीने थ्यन अले जावाय्। ५६ ईसवी तक भिक्षु काश्यप मातुंग चीने च्वना बुद्ध धर्मया सफूत अनुवाद यायेगुली संलग्न जुया च्वंगु भीसं खना। ३७२ ईसवी कोरियाय् बुद्ध धर्म थ्यन अले कोरियां खुगुगु शताब्दीया मध्य पाखे जापानयात छगू सफू व बुद्ध मूर्ति भेंट व्यूगु खने दु। तिब्बते धर्म प्रचार याःगुया श्रेय चीनयात सिबे न्हापां नेपालयात अंशुवर्माया म्हाय् भृकुटी हया व्यूगु खः। थथे हे अन्यान्य मलाया, सुमात्रा, बालि, काम्बोज, अफ-

गानिस्तान, तुर्किस्तान, कूचा आदि विभिन्न एशियाइ भूभागे बुद्धधर्म प्रचार जुल।

भारते धर्म प्रचारया निंति सम्राट अशोकं गुगु प्रयास याःगु खः अजागु हे प्रयास लंकाया सम्राट वट्टगामिणी याःगु दु। इसवीया प्रायः स्वीदंति न्हापा जुजु वट्टगामिणी हे थौं तक श्रुति परम्परां चले जुया वया च्वंगु धर्मयात लिपिवद्ध याकल अले थ्व हे लिपिवद्ध बुद्ध-वचनयात विद्वानपिसं सर्वाधिक प्रामाणिक बुद्ध-वचन माने याःगु दु। थथे हे जुजु अनिरुद्ध व मैदो बुद्ध धर्म प्रचारया ज्याय् बर्माया सम्राट अशोक खः हानं जापानया सम्राट शोतुकया व तिब्बतया जुजु श्रो-चन्-ग्यापोया प्रयास नं अशोकया प्रयास सिबे अपो क्वे मलाः। बुद्ध-धर्म थ्यंगु न्हागुं हे भूभागे नं सुं न सुं स्वयं जुजु वा सुं न सुं राजकुलया व्यक्ति त्यागी जीवन हंगु इतिहासे खने दु। धाथ्ये धाःसा बुद्ध धर्म थ्यंगु अजागु गुगुं देश महु गुगु देशं राजबल नापं जन-बल काये मफु। थ्व हे विशेषताया फल स्वरूप गबलें गबलें राजनैतिक परिवर्तनं बुद्धधर्मया विध्वंशया निंति पर्याप्त प्रयत्न याःसां भारत छगू तोता गुगुं बुद्ध धर्म थ्यंगु देशे बुद्धधर्म विध्वंश याये मफुगु खः। राजनैतिक उठल पुठल जुया नं बुद्ध-धर्म नाश जुइ मफुगु वा नाश मजुगु बुद्धधर्म जन-प्रिय जूगुया दकसिबे तःथंगु उज्ज्वल उदाहरण खः।

बुद्धधर्म थुकथं जनप्रिय जूगुया कारण थ्वया सार्वभिकता खः। जातिभेद, वर्णभेद, लिंगभेद धर्मग्रहणे व धर्माधिकारे छुं फरक मजुइगु बुद्धधर्मया थःहे विशेषता खः। बुद्ध थःगु धर्म प्रचार जन-भाषां यायेगु आदेश बिया बिज्यागु नं थ्व हे कारण खः। विवेक साक्षी दु, बुद्धधर्म गन गन वन, अन

(२४२ पती)

‘उबले म्हाय्मचा आःभौमचा’-छगू समालोचना ।

(लेखक-श्री धुयाखां साय्मी)

ध्व बाखं श्री केशवलाल कर्माचार्ययागु खः । ध्व बाखं जी वडो दिलचस्पीसाथ बोना । ध्व बोनाबले छगू मेगु वाखं लुमन, व खः ‘जि उबले व आः’ (धर्मोदय ३८-३६ कछला-थिला, नेपाल संवत् १०७१ अंके प्रकाशित जूगु) । निपु बाखनेसं घनिष्ठ अन्योन्याश्रित संबन्ध सीदु । धाध्यं धाःसा छगू हे बाखं थुखेर ‘थौकन्हे’-ले श्री केशवलालजुं उबले म्हाय्मचा आः भौमचा’या नामं न्यंकादी थें च्वं; उखेर ‘धर्मोदय’-ले सुश्री रंभां ‘जि उबले व आः’—या नामं कनादी थें च्वं । निगु बाखंया विषय छगू हे खः, व निगुया भाव नं छगू हे खः । पाठकगणतसें निगु बाखंयात नं छथाय् हे बोनादीगु कष्ट यानादिल धाःसा अनेक स्थले वहे आखः वहे वाक्य बोने दई । (उदाहरणार्थः—कन्हे खुनु खह्व तहकेहे मध्ये..... ध्वयां लिपा लां लां थुकथं हे शिक्षक व शिष्याया सम्बन्ध अटूट रूपं चले जुल...आदि) । गबलें-गबलेंला जिमि मत्तिइ छु वः धाःसा श्री केशवलालजुया ‘लिली’ रंभा हे खः ला कि ! गबलें गबलें छु शंका जू धाःसा श्री केशवलालजु थः हे स्वयं रंभा जुया दिया ‘जि उबले व आः’या रचना याना दिलला कि ? ध्व खं खःसा वेकःनं धाथें हे बांलाक रंभाया पार्ट यानादिल धाय्माः ।

अं आ मूल विषयया उपरे विचार याय् माल । श्री केशवलालजुया ध्व बाखं न ऐतिहासिक खः न धार्मिक, न सामाजिक हे खः । ध्व बाखंयात छगू

लेखक

भावात्मक बाखं धाय्फु । तर ध्वया आधार कल्पना मखु, निजी अनुभूति थें च्वं । अतः ध्व छगू यथार्थ बाखं जुइफु । कहानीकार छह्व यथार्थवादी व स्पष्टवादी जुयादी । ध्व खं वेकनं थथे स्वीकार याना दीगु दु—‘खःखःगु जूजुगु व ज्वी-ज्वीगु खं कनेत जि गबलें लिमचिला, खंय खोल मतया । उकें ध्व बाखंयात नं जिं छुं वसः मपुंका, गथे जन्मजूगु खः अथे हे छिक्पिनिगु न्होने तयाविया ।

ध्व बाखने कहानीकार छह्व शिक्षकया रूपे उपस्थित जुयादीगु दु व वेकयात छह्व ल्यासेह्व शिष्यायात बोकेगु सौभाग्य प्राप्त जूगु दु । बोकुं-बोकुं

शिक्षक महोदयं शिष्यायात हे बोनादिल, 'रूप नं दु, गुण नं दु, जोवन जायावयां च्वन । मने नं जा छुं खं अवश्यं दई ।' अं, वेकःनं ध्वइत मनोवैज्ञानिक दृष्टिं नं पुष्टि यानादी—'ध्व जां स्वाभाविक हे खः ।' आखःब्बंकः वनेया न्हापा शिक्षक महोदयया रूवाले स्नो बुइमा । शिक्षक महोदय जा बडो हे रसिक ! थथमंतुं धया दी—'जिगु हृदय-तन्त्र सुप्त मखु, छाया धाःसा जि जड मखु, पति तय्व तार भनन् न्याः ।' उलिजक मखु विस्तार-विस्तारं थ ल्यासेम्ह शिष्यानाप मिखा नं ल्वाका दिल—'वैगु रूवाले जिगु मिखा वन, प्यंगः मिखां चूलात, वं मिखा फुतियाय लोमंकल, जि नं फुति मयाना । रूवा ह्याउँक तया व हे कछुत ।'

कहानीकारं यथेष्ट मात्राय सांकेतिक शैलीं ध्व खं केनादीगु दु कि छम्ह ल्याय्म्ह व छम्ह ल्यासेया बीचे शिक्षक व शिष्याया पवित्र सम्बन्ध निर्वाह याय् बडो थाकु । शिक्षक व शिष्याया सम्बन्ध स्वया ल्याय्म्ह व ल्यासेया संबन्ध विशेष स्वाभाविक खः । ध्व छगू biological fact हे खः । धार्थे धाःसा मिजं मिजं खः, मिसा मिसा खः । ध्वया लिपा हे तिनि शिक्षक व शिष्याया संबन्ध वई । ध्व वाखने सूक्ष्म रूपे छगू उपदेश दु । ध्व उपदेश च्वे वर्णित शिक्षकया कमजोरी भल्केजू । उकिं ध्व बाखं उपदेशात्मक खः व समाजपयोगी नं, तर ध्व स्थले हे ध्व खं स्पष्ट याय्गु बेस जुई कि चित्रण चित्रया छगू पक्षजक खः ।

कहानीकलाया दृष्टिं ध्व बाखंयात छगू सफल बाखं धाय्फु । कहानीकारं बडो सुन्दर ढंगं ध्व

बाखंया प्रमुख पुरुष व स्त्री पात्रया मनोवैज्ञानिक विश्लेषण याना दीगु दु । पुरुषपात्र स्वयं जुया दिया धार्थे हे कलात्मक ढंगं वेकःनं मनूया दुर्बल-ताया चित्रण याना दीगु दु । धार्थे धाय् धाःसा मानव सहज मानव दुर्बलता मनूया आभूषण खः । ध्व बाखं छगू यथार्थवादी बाखं खः । छाया धाःसा कहानीकारं यथार्थ खंत पाठकवृन्दया समक्ष तया-दीगु दु । दुर्बलता त्वपुया भीसं थःगु दुर्बलता मदेके फइमखु । वरु, थःगु दुर्बलतात बांलाक म्हसीका हे भीसं उन्नति याय् फई ।

बाखंया शीर्षक तय्गु अःपुगु ज्या मखु । बाखंया शीर्षक कुतुहलपूर्ण जुइमाः । शीर्षक वने-साथ हे पाठकवृन्दया मने बाखं बोनेगु प्रबल इच्छा जागृत जुईमा । ध्वया लागि शीर्षक चिधंगु व प्रभावशाली जुईमा । ध्व गुण ध्व बाखने दु । ध्व बाखंया मेगु विशेषता छु धाःसा ध्व बाखंया अन्त नं 'उबले म्हाय्मचा आः भौमचा' जूगु दु । थुकिं बाखंयागु चमत्कार भन् बडे जूगु दु । ध्व बांलागु बाखंया छगू लक्षण खः ।

ध्व बाखंया भाय् कहानी अनुकूल जनसाधारण बोधगम्य जूः । ध्व बाखने छगू स्वाभाविक प्रवाह दु व सजीवता नं । तर थुलिला धाय् हे मालिइ कि ध्व बाखने दध्वी दध्वी आवश्यकतासिके उपो ततहाकःगु वक्तव्य दु । समुचित मात्राय ध्व आभूषण खः । तर, ध्व खं भीसं लोमंके मज्यू कि आव-श्यकतासिके उपो तिसां स्वभाविक सौन्दर्यया हनन जुइयो ।

उपासना कविताया याना कलम ज्वना जि सुथय् छन्हु
थुबलय हे वल जिमि छम्ह पासा, न्यंकल कविता थःगु बुलुं—

“रुवइ च्वन जिमिकाय् “बिष्कुट”धाधां
खलती दां मरु दांछि जिके;
थिकः वने नं मछा सदां थें
तँत्तु तने ऋण - भार छ्यनय् ।

“मधानि खः थौंतक ‘बिइ मखु’ वं
धाय्का गुकथं लिहाँ जि वे;
चिनःह्म खा थें मेपिनि न्होने
भुगुलुं छ्येां कछुके जि गय ?

“दुरुया दां ह्मः वइतिनि हंचा
बिच्छि न्या वइतिनि धाय् ला !
जःला खःलां न्यो वइ “छाय् थें ?”
“बाउया नय्” सः थ्वइ च्वनि छें ।

“हुपिकफं अज त्यू वल वैत
मलता चुं ह्वले थें घाले;
पंहुइ थें च्वन जिगु थ्व नुगः नं
गुगु नुगलय् नी लहातय् जि ?

“रुववि वल धर धर मिखां, निह न्हासं,
ला वल स्वाल्यां मनचां क्वे;
ह्याउंकल रुवा, भ्वे भ्वे कन जिमि काय्,
छु याय् फु जि, जिगु स्नेहं आ ?

“जीवनया इतिवृत्त थ्व हे ला—
दुर्लभ मानव जीवनया ?
खःला जिगु जक कथा थ्व छेंया
नेपा-मां, सी मा छं ला ?

“कों, त्यप पो जुल, कसि-पु थिके जुल
हैजां यंका च्वन उत्थें;
नाय्-खि थ्वइ च्वन—“बासि पुलांगु
नय् मरु, मी मरु छुं खःला !”

कविजुं रुवा खिउंकल, सः स्यंकल, नुगः मछि पह वइगु खना
कविता देवि बिस्युं वन जिम्ह नं, फुसुलगु लहा पुइका जि च्वना ।

अनाला गा ५, १०७८ ।

पुलक च्यात फवाकसित

श्री अमरकाजी कसा

चिनिमायाया थौं साप हे मन खां हः लहा व तुतिला मानो मेशिनयात हे लिफ्याइ। वैगु चिमिसँया प्वाप्वालं हर्षया सासः प्याहाँ वया च्वन। त्यानु धैगु शब्द हे मस्यूमह थें, सुस्तिया फसं हे मकयूक ज्या याना जुल। म्ह क्कम्हं मिखा दुम्ह थें भःभः न्हुया ज्या सना जुल। थौंया लागीला मेशिन ज्वो, अज्ज वयासिकं चलाखं धैथें, छेँ, कथा आदि सुचुकुचु याना जुल।

जुनं गथे मजुइ, थौं हीरा वइगु, न्यादँ तक बाया डाक्टर व्वं वना च्वंम्ह। अथेला वयागु मनं छ्वयू मास्ति वःगु मखु, माजु बाजुं नं—“गात, आ ब्वने गात बाबु !” धाःगु खः। तर न्हापां निसें हे धाक माक माम्ह, पनिगु सुनां, वँ हे वन। आ थःगु जित्ति नं पुरे जुइका थौं वइगु वया प्राण, वया ज्यान, वया सर्वे, इज्जन, खास क्किपालु, जिन्दगी

आदि थौं वइगु जुसैलि लय्मताइगु ला खँ हे मदु। पुस्तां पुस्ता थें ग्यंक पिया च्वंगु तपस्याया थौं फल सैगु। वयात थौं इन्द्रया सिवेनं तःधंगु राज्य प्राप्त जुइगु। विश्वे वति भाग्यमानिम्ह सुं हे दैथें मच्चं। थौं वयागु ज्या स्वयं संसारे दकले अपो ज्या यागुया ‘रिकर्ड बिट’ याइ। न्हापा लिपा स्वया थौं व गाककं हे बांला। नेता, सुद्यो लुइवले थें ह्याउँ ह्याउँ धा। मिखायात ला खोलाय लुना तःगु अय्ला धासां पाइ मखु। म्हुतुसि, तज्याना हि प्याहाँ वइथें वइथें च्वं, सँ चाहिं महा निशा। दक फुक्क गुणं परिपूर्ण जू स्वयं चन्द्रमा हे वयागु न्ह्योने मञ्जाला क्कळ्वी। अथ्य ला न्हापा लिपा जक अपाय् चो बांमलाम्ह व मखु। अयनं मेगु न्हिया सिवे थौं छुं भचा अप्वो हे बांला धायमाः।

अथेला थौं करं हे बांलाके मागु। वया अपूर्णगु जिन्दगी

(२३० पौया ल्यं)

अन वं अनया भाषा-साहित्यया उत्थाने गुलि सेवा यात व एशियाइ भाषा-साहित्यया इतिहासे महत्वपूर्ण जू। चीने दकसिवे न्हापां सफुया रूप व्यूगु व तिब्बते लिपि सृष्टि निसँया साहित्यिक ज्या याःगुया श्रेय बुद्धधर्मयात दु।

बुद्धधर्म मोक्ष-शास्त्र जक मखु, सुसंगठित समाज निर्माणया विधि-शास्त्र नं खः। बुद्धधर्म बुद्धिया समुद्रे इच्छाया द्रंगा न्ह्याकेगु जक प्रयत्न याइ मखु, न त अथे धका ज्ञानया आकाशे कल्पनाया पपू छुना व्वयेगु जक कुतः याइ अपितु मस्तिष्क व हृदययात संतुलित याना व्यावहारिक आदर्शमय जीवन हनेगु प्रेरणा नं बी। बुद्धया शिष्य जुइगु

गुगुं खँयात अथें विश्वास याइम्ह, माने याइम्ह, ल्यूल्यू वनीम्ह, थःगु ज्ञान व अनुभवयात गौण समभे जुइम्ह मनू जुइगु मखु, अपितु न्ह्यागुं खँ विचाः याइम्ह, माला स्वइम्ह, मिखा कना स्वइम्ह, थःगु विचारयात श्रेष्ठ भापीम्ह मनू जुइगु खः।

थौं एशियाइ राष्ट्र एकाताया आपालं आवश्यकता दु। छगू राष्ट्र मेगु राष्ट्र नाप व व्यवहार यायेमाः गुगु व्यवहार थःगु राष्ट्रायात मेगु राष्ट्र पाखें जूसा ज्यू धयागु इच्छा दु। थुकिया निरिति एशियाइ बौद्धतसें नं प्राचीनकालं निसें चले जुया वया च्वंगु पारस्परिक मैत्री, शुभेच्छा, हितेच्छा व प्रेमयात अम्ह सुदृढ याना यंके माःगु दु। अस्तु !

थौं पूर्ण जुइगु । सदांया लागी न्हाबलेंया लागी, जन्म जन्मया लागी, सुद्यौ-चन्द्रमा दतलेया लागी । अले वं थौं गजपगु समा मयासा गबले याइ ? ईखं थो, राक्षस न्हाम्हे-सिनं पं वःसां, थौं, न वया समा यायूगु दिइ न वयागु ज्याय् हे पने फइ । ई वं थौं तुं वयागु ज्या नं याकन याकन सिधयां तुं वना च्वन ।

आ त्यं दनि वयागु हे कथा सफा यायूगु । खूब ध्यान बिया, विचार यायां वस्तुत तल लिकाल, उखे तल, थुखे तल, थयूक म्ह ब्यकयूका स्वत । छ्येां फिति फिति संकल, मिलय् मजुल, उखे तल, सासः ल्हात, मिलय् जुल । उगु हे किसिमं उखें थुखे, थुखें उखे विचार याना ततं यंकल । फुक तयू ती यायू धुंका, लुखायू ककः वल । इवातां दना क्कू क्कू सामान दतले मिले जू मजू, क्कूत वं मवं स्वत । छगू निगू मिले मजूगु हानं वया मिले यात । अले तःपागु न्हायू-कया न्ह्योने वना दं वन ।

थौं थःगु समा खना थःहे दंग जुल, अविश्वास जुया मिखा फुति फुति यात । लिपा नं व हे रूप खंबले, आश्चर्यया भाव पिकया थःगु रूप थम्हं हे त्वना च्वन ।

आ मचा वयाके सुस्ति प्याहाँ वःथे च्वन, सुस्ति नं गनं मजुइ, ला-हिया हे शरीर मखा ? भातयागु किपा कया अन हे कथाय् च्वंगु मेचय् तुं फयतुत, गुगु किपां नँवाय् मफुसां वयात प्रेम बिया च्वंगु दु । गुगु किपां वयात थौं थवायूती तक्क धैर्य बिया तल । व हे किपा ख्वालय् न्ह्योने थ्यंक यंका कथीक स्वया, विचारया पुखुली मिहतः वन—

—मिहगः तार वःगु, थौं भिन्ता त्या इलय् गौचरे जू वय् धागु । छेँ जि हे क्कूह, माजु, बाजु, वयूकःया पासापिं फुक्कं मोटर क्कूगः ज्वना वयूकःयात का वंगु । काःला जिनं वने मास्तिवः, जःलाखःलां धाइ ल्हाइ धका जक । अथे नं मन बल्लाका माजुयात क्कूकः धया । लिसः थुगु कथं बिया दिल— “भम्चा जुया अथे वने ज्यूला ? लोकं छु धाइ ? उलिमक्कि पी धुंकल, थौं थ्यंकः व हे वइ । क्कूय् धन्दा कायूगु, जि वने त्यनागु द हे दुनि ।” माजुं अथे धागुलिं मन लोहँसरीयाना,

पुञ्जक...]

छेँ—ज्या याना च्वना । आला ज्या नं फुक्क सिधल पुखुलिं मगाना खुसी लाल काःवन--वयूकः क्वथाय् द्राहाँ म्हाइ, क्वाथाबांलागु खनीबले जिगु तारीफ मयास्ये तोती मखु । न्हापा हे नं मखंला जिगु गुलि तारीफ याइगु । गुदँ ति दुबले—आखः ब्वनेथाय् क्कूह असाध्य अस्योम्ह मचा दु । न्हाम्हेसितं भंगः लायूगु वैतं थ्वैतं दायूगु, न्हापा थम्हं हे चुक्ली याना थः सजन जुइ धुंकीगु । अथे हे क्कूहु, हीरायागु सफू लाकाकया हायूका त्वात, व हे न्हापा वना,— “हीरां जितः दाल । धका मास्टर यात चुकू तावन । मास्टर हीरायात दाय् मलावँहे, जिं जूगु खँ ब्याक्कं मास्टरयात कना बिया । का, उलि खँय् जितः वं सर्गःपाता क्कूखा ज्वीक तारीफ यात । छुं खितिकक जुल धायूव तारीफया वा गाय् धुंकाइगु । इमिथासं जितः ल्हावया ग्वेबी धुने साथं, गनं गनं जितः नापलाना, क्कूनाप ब्या यायू मखु मेम्ह हे ब्यायायूगु धका हायूकः वइगु । असिद्धि जुल धायूवला मोल का..... मिले ला न्हापा मचां निसेँ हे मिलय् जुया च्वनापिं—

—उखे म्हाय् त्येका नं खानेबालय् नापलाना,—“उखे वना मेम्ह इयूगु क्कू मयो” धाल । म्हायूत सर्गकया च्वंबले जितः थयूक स्वया ख्वबि निफुति तिकिनंकल । जितः वयूकलं न्हाबलें चिनि धका सःतीगु । थ्व निगः आखः वयूकःया मिखा थें । चाकुगु चिनि धका न्हाबलें गिजय् याइगु—

—आनं अथे हे धका मखा सःतीगु जुइ ? म्हाया जितः वयूकलं छु छु जक उपद्रव याइगु जुइ । अन उलिमक्कि च्वना जितः हायूकेत गुलि जम्मा, गुणयाना तःगु दु जुइ । का, म्वायूसे हायूकूसा हायूकलका, गुलि हे हायूकी धका ? जिं नं ला कायूल् यायू फुनि वे.....धुनुनु.....

च्वे आकाशय् फयूखःचिगु सः वल, चिनिमाया दुररर थाहाँ वना कःसी थ्यंकः वन । फयूखः गौचर पत्ती कत यंकूगु खन । वयागु ख्वालं सुद्यौया सिवे नं थोगु पल्पसा क्कूकः पिहाँ वल । हर्ष व लज्जां वयागु म्ह फुलय् जुया वल, ख्वा ह्याउंसे थिना वल । ध्वाररर क्काहाँ वल, क्कूयाय् हानं क्कूकः बांलाक स्वत । अनं तलय् कुने, दकमनं मिखा चाही-

[२४३]

कल । न्यंकभनं खय् धुंका, मू लुखाय् पाः ब्यू वन । भचा दने धुंका, माजुं खन धायव छु धाइ धयागु मने वय्वं थाहाँ वया कथाय् इयालिक च्वंगु मेचय् पयतुत । वयागु मन किलकिलचा थें तिं तिं न्हुया च्वन । आय्बू पहलं इयालं पिने खया च्वन, लं जुवात सदां थें उखें थुखें जुया च्वंगु दु । लं जुवा खस्वं मिखा तिस्सिना स्वर्ग लोके चाह्यू वन ।

हुईईई.....कूई.....क चिनिमाया जुरुजारुं दन, इयालं क खत, कवे मोटर दिइ साथं वया भात हीरा मोटरं काहाँ वल । न्हेत्वाथः खानें छपला याना चिनिमाया काहाँ वन । चिनिमाया छ्यली थ्योब्रले हे, हीरा व मेम्ह मिसा क्मह ल्हाः ज्वना लुखां दुहाँ वल । ईखं व तमं चिनिमायाया म्ह फुलय् जुया वल । हिन्नु, थःगु खतन्त्रताया लागी संघर्ष यायां ततःपु जुया पिहाँ वय्त सना च्वन । इयातुगु मनयात ल्होने मफुसां बलं ल्होना तलय् तुं थाहाँ वल । सीगु नुगः ज्वना भुतुलिइ दुहाँ वना कूनल ।

हीरा “चिनि, चिनि” धाधां थाहाँ वल, उखें थुखें खत गनं मखं । भुतू पाखे वना—“भुतू पिवा.....अय्, भुतू पिवा, भक्तनयगु हिं, जितैः जक मखु क्ज्वःम्ह क्मह व्वना इइगु दु । निम्हेसितं नयगु ज्वना भक्त कुहाँ वा... अय्, खुसिं जुलला कि छु ? खरे आताहाँ च्वना च्वंगु, भक्त हिं निह ।” धया खतं कुहाँ वन ।

कसःरी चि ततं विचारे दुहाँ वनी—पात, धार्थे हे पात, न्हापा जूसा गुलि मायां खँल्हाइम्ह । थौं ख, हरे...जुजुं हुकुम चल्य् याय् थें—“भक्त हि, कुने हिं ।” भ्वातियात हे उलि धाइ थें मच्चं । वय् साथं मतितनां—“क्क जि मदय्का गथ्य च्वं च्वना, फुक्कसितं कुशल जू मखा ।” धाय्गुला गन । भक्त मनयात हे म्हय् च्वने मफेक, म्हगसे हे मखं थें याना बिल । मिजं धैपिनि विश्वास मदु धागु धार्थे हे खःगु जुया च्वन का । थाररर कसःरी कुरकूगु चि मुयावल, थय्क खत तरकारी भ्यगतय् हे दनि ।

कसःरी च्वंगु चि लिक्का, चिकं तइ नापं मत्तानं क्वेकी । हानं वयागु मन विचारं साला काइ—कुने वया च्वंम्ह

मिसा नं गज्याम्ह जुइ, ब्याइति दु धका मस्यूला ? गबले मसिइ इमित नं ब्याइति स्याइति धैगु माला ? वसः पुना तःगु हे गय् च्वं, न म्हे गा दु । उकीसनं थपिचा पागु कसय् जूगु लं । नुगः हातां खने दु, जँयागु ला फुक प्याहाँ वः, लाकां नं मिजं लाकां । व मिसाया मन गथे च्वं थें, करकिगु स्वर्ग, नर्क याय्गुलिइ । अज्यापिं छ्यासःसिचातय् नं मन धैगु दैला ? दुसाला थःगु घाः व करकिगु घाः उत्थें धका सिहे सिइ । मिसा मात्रं दुःख सिइ मालि हे मखु, स्यंकीम्ह नं मिसा हे भिकीम्ह नं मिसा हे । बांलानां छुयाय् ? व मिसा भिमह ख हे मखु, करपिनि न्होने मिजंतयगु ल्हा ज्वना जुइगु । मज्जानं मजूला, जि जक अथे जुइ मासा अन हे दुबिना सिनावनेका । वला मभिन धाय् मोल का, मिजंया ताल ख, मां बौया न्होने करपिं मिस्तय् ल्हा ज्वना ? भचा नं मज्जा मजूला ? मत्ताकुं नवया उस्सुसे च्वना वइ, कुं भुतू क्जुलिं ज्ञाया च्वनि । चिनिमायाया विचार फाता पुइका, कसःरी लः तया बिइ । अले विचारे दुहाँ मवसे ज्या-याना यंकी ।

“अय् भमचा...! ज्वरे थाय् सिमधःनिला ?” कुने माजुं धया हल ।

“ज्यौ, सिधल” धया घारा घुरुं थोमाय् ज्वरेयानागु नसा तया कुने यंकल । बैथके दुहाँ वनेवं वं ज्वना वंगु नसाया थल, अनयागु दश्य खना, भण्डै भाङ्ग्रापुले त्यनी । बल्लं थःगु मन काबुइ कया, क्जुगु पल हे विस्तार मया से, नसा थल दिकाखतं पिहाँ वइ । खानें थाहाँ ववंकथाया दश्य लुमंकल—

मज्जामजूगु सकाले तारीफ, जगाजग मांबौ न्होने दय्क दय्कं नं थितुं थी च्वं च्वने क्जागु, मनू खःला थुपिं । सःनं गुलि थी भक्तिगरते । धाइगु भय न ल्हाइगु भय । उखे वना आखः व्वना वःगु थ्व हे जुइ का, उकिंला न्यादँ तक्क थन क्जु हे मवसे च्वने फुगु । थन मांबौया न्होने हे थुलि च्वने क्जा, अन धाइ ल्हाइपिं सुं मदु, गुलि जक सना जू थें क्किः । पासयाना वःगु नं थ्व हे जुइका, मांबौया न्होने अथय च्वनेगु,

(२४६ पती)

श्री गिरिजाप्रसाद सकोदे

[सको देशं दकले न्हापां धया थें वःगु थ्व कविता 'धर्मोदये' पिकाय् दुगु 'धर्मोदय'यात लयताया विषय खः ।
वयकःया मेगु नं ८११० पु कविता कार्यालये ध्यना च्वंगु दु, गुगु वयकःया उज्ज्वल भविष्यया चिं खः । —सं०]

हूं छु खः वच्चुसे च्वंगु ? शून्य खः अन छुं मदु,
सर्गते ब्वैवनं भंगः चिं मदु छ पत्या मजू ।
स्वां ह्यालि जुल भवा नं, प्रेम दुःखय् हिला वन,
स्वापू मदय्क स्वासा नं बाखं सदां लयना च्वन ।
निना च्वंपिं मदूसा नं पृथ्वी चा चा हिला च्वन,
असत्य चीज येकां जिं स्वः, हूं शून्य न्हिला च्वन ।

—:❀:—

(२४४ पौया ल्यं)

कलाया मन ख्वय्केगु । छर्खें ला व मिसायात तारीफ हे
याय् मा, गबलें मवःथाय् नं धखाना च्वने फुगुलिइ—

धागु खः उखे वना वल धाय् व मनूत पाः धका, तर
थुलिमछि पाइ धयागु ला सत्यनं म्हगसे हे मखनागु । थौंयात
मोल, कन्हे थःछें वना जक ल्याहाँ वेमाल धासाला, जि मांया
म्ह्याय् हे मखुका । हरे...अले च्वं च्वं न्हिच्छिचच्छि हे
प्यपुंके । नकचरा नकचरी तय्त लज्या धैगु दुला ? फन
जित हिस्याय् थें याना । न्हय्न्हुइ छडा जक नै च्वने मातले
नं थ्व छें जक हानं पला तय् माल धासा ला हरे... ।

विचार यायां ई वना च्वंगु चायावइ, हानं ज्याय्
संलग्न ज्वी । ई नं धमाधम वनां च्वन, हीरापिनि
कुने कथाय्, न्यादँयागु खँ छन्हुं हे सिधय्केत खया च्वन ।
ई वं थें ह्याउँगु ग्वारा नं पश्चिम पाखे फसं पुइके यनां च्वन ।
तले चिनिमायाया विचार व ज्या घलमल याना ज्या यानां
च्वन । हीराया खँ ल्हाल्हां चिनिमाया लुमंगु मखु ।

कुनेया गफ सिधल ब्यलि याय्त सकलें थाहाँवल ।
चिनिमायां ब्यलि व ब्यलिया घासा फुक पिने माजुया थाय्
तया बिल । स्वैगुं हे ख्वा मखसे भुतुलीतुं दुहाँ वना फय्त
वन व थःगु हे धूने दुहाँ वन । पिने ब्यलि यायां नं गफ जु
हे जुल तिनि, ननं गफ जुजुं फुकसियां नय् सिधल । ल्हा
हुहुं हीरा नापं वःम्ह मिसां धाल “आ छु, पीभत नाप भला-
कुसः, छुं हे खँ ल्हाय् मखंक वने मालिगु ला छु ?”

“मखु, मखु । अय् भम्चा...थन पिहाँ वासा । भी
हीराया कोने च्वंम्ह त्वाय् केहेँ वया च्वंगु । छनाप खँल्हाय्
माल हँ...” बौम्हं धाल । आकाभाकाय् चिनिमायाया म्हय्
कालखं लुइहः थें जुल ! ख्वाला अपोलं हे ह्याउँल । लज्याया
चःति हाल !

बाजुम्हेस्या वाक्य-फसं सुनां मखंक च्यागु ईर्घ्याया प्रज्व-
लित मत सुनां खने मलावं हे फवाक्क सित । अले ख्युंथाय् हे
तिनि वं थःत खंकल ।

नेपाल भाषा व्याकरण : छगू समीक्षा

श्री सूर्यबहादुर 'पिवा'

(गतांकया ल्यं)

श्री हृदयचन्द्र सिंह प्रधान

श्री पुष्परत्न 'सागर'

श्री प्रधानजु छम्ह वैयाकरण खः । उकिं वय्कःयागु व्याकरण च्वयेगु ढंग गुलि सिलसिलाय् वं वय्कःयागु 'शुद्धाशुद्धिया ताचा' क्यं । खः, वय्कःया विचार थौं कन्हय् च्वच्चं वया च्वंगु भाषाया रूप्य लाः, खास शुद्ध रूप्य वय्कः म्हाःगु खनेमरु । 'ताःचा' च्वयेमाःथाय् 'ताचा' धका सफू नां च्वःबलय् हे च्वया दिल । पृष्ठ ९ स वय्कलं हे च्वया दिउगु दः—“तृतीया, पञ्चमी, सप्तमी आदि जुयाः रूप काः वनीबले 'लं, तं, खं, ले' आदि विभक्ति प्रत्यय-मालिगु 'अ' वा 'आ' कारान्त संज्ञा शब्दे विसर्ग दई ।” 'तालं ग्व' धाइ, 'तां ग्व' धाइ मखु । उकिं 'ताचा' मजिउ, 'ताःचा' च्वयेमाः ।

वय्कलं हानं 'दाँ, गाँ, नाँ' यात शुद्ध तायादिल । तर उच्चारणं ला 'दां, गां, नां' जुयेमाःगु खः (पृष्ठ ११) ।

“ 'जुई' व 'ज्वी' जा छगू हे रूप खः । 'जुई' या हे सन्धी रूप 'ज्वी' खः (पृष्ठ १५) ।” थथे छगू हे शब्द सन्धी याये जिइकःसा व्याकरणया छुं आवश्यकता खनेमरु । 'त' च्वनाः बहुवचन ज्वीगु शब्द प्रथमा ज्वीबले 'तस्यं', 'तेसं' वा 'तयसं' प्रत्यय युक्त ज्वी -मनूतस्यं, मनूतेसं, मनूतयसं इ० (पृ० १५) । तत्सम व तद्भव शब्दया खँ मेगु हे । थथे 'मनूतस्यं, मनूतेसं, मनूतयसं' फुकं रूप ठीक याये हःसा यःम्हस्या यःथे च्वये हे जिल । व्याकरण छगू च्वयेगु रूपया नियम खः, गथे जीवनय् दर्शन खः, राजकाजय् 'वाद' खः । यक्को खँ 'ताःचा' य् दः, गुगुलि भीत ह्रस्व दीर्घ च्वयेगुलिइ महत् थुइका याः ।

श्री सागरयागु व्याकरणया खँय् व्याकरण हे च्वये धका च्वया दिउगुलिं भचा अप्रिय जुउगु खः । तर व्याकरण प्रामाणिक जुउ । भाषाया लि व्याकरण व्वाये माःगुलिइ वय्कलं धाः थें वनेबलय् व्याकरणया लि भाषा यंके मालाः बिउगु दः ।

“दइ सम्भाव्य क्रियाया निगुलि अर्थ दु । (१) दइगु विद्यमान अर्थ (to have) व (२) दइगु (to fall) कोल दलिइगु अर्थस । थुक्रिया वर्तमान काल जुइ बेलस विद्यमान अर्थयागु 'दु' जुया वँनिइ, कोलदलिइगु अर्थया 'दव' जुइ । 'दु' जुया च्वंगु नं 'दव' या हे स्थाना च्वंगु रूप खव (पृष्ठ १०३) ।” थथे 'दु' यात शुद्ध धायाः आधुनिकताय् म्हायेत खःगु खने दः, नापं एकारया न्हापा 'अ, आ, ए, ओ, कार वल धालसा मध्यम पुरुष व अन्य पुरुष नापं वर्तमानकालया रूप्य 'व' या थासय् (:) विसर्ग तयेगु धका मानये याःम्हाये मफु । थथे हे लोपजुइगु आखःया न्ह्यःनय्यागु नं खँ खः । क्रियाय् लोपयाये जिउसा 'व' हे छगः जक जिउ, 'त, ल' मजिउ । ('सलते' स 'ल' छुं ज्याय् मवः) । संज्ञाय् धालसा लार्थे आखः लोप जुउवना च्वंगु जुल । गथे वय्कलं 'सलतुव' या थासय् 'सलतुउ' यक्को विरोध जुयांलि च्वःम्हाल, अथे हे छकः फुकं भाषाया वैयाकरणत सःताः सल्ला-साहुति यायेगु ज्याया भारकाया दिउसा वय्कःयाके गुगु दःगु भाषाया रूपया ज्ञान खः ज्या ख्यले जुउवनि । 'पालिइ', 'क्यंकिइ', 'भपिइ' आदि रूप गुगु वय्कलं क्यना दिउगु खः शुद्ध तासे लेखकं नं च्वयेगु यानागु खः, तर 'इ' गुगु-तये ह्येगु खः अनावश्यक खनेदःगु प्रतीत जुउवयांलि 'पालि', 'भपि' हे आः जि च्वयेगु

याना । बरु 'क्यंकिइ' छता मानये याये माःथे जित च्वं,
छाय धाःसा विध्यर्थे 'क्यंकि' हे जुउवः । गथे—द्यःलां हा
क्यंकिइ । ए द्यःला ! हा क्यंकि ।' व्याकरणया निरूपण
याये बलय् अथे गोलमाल जुइगु सम्भव फक्को म्हो याये
माः थें च्वं ।

श्री चित्तधर 'हृदय'

“भाषा धयागु न्हि-न्हि न्हू जुया च्वनिगु खः, धात्थे
जीवित भाषाया विशेषता हे थ्व ।...छाय्, छु खँय् थय्
जुगु धका उकिया कारणादि मालेगु ज्या वैयाकरण महोदय
पिनिगु ।” (पृष्ठ ३)

नेपाल भाषा गय् च्वय्गु ?

श्री 'हृदय' जुयागु खँ सत्यगु खः, उकिं भीसं मानये नं
यायेमाः ।

आखः लोप जुउसा उगु खँगो दीर्घ च्वये

आखः लोप मजुलसा ह्रस्व याना छ्वये ॥

उकिं 'खः, गाः, ती, तू, मे, को'—थुपिं दीर्घ जुइ

तर खँ, गा, ति, तु, फुकं ह्रस्व जक जुइ ॥

छुं-छां आखः लोप जुउसा 'अ, आ' लिउनय् निफुति

'इ, उ, ए, ओ दीर्घ; 'म, न' कार हिलि फुतिइ ॥

उकिं सिजः, पिवाः, फुकी, मनु, नां, लं, मे, को

दीर्घजुल अन्तय् 'नां, लं, जः, वाः, की, नू, मे, को' ॥

(अप्रकाशित 'ह्रस्व-दीर्घयाम्ये' नं उद्धत)

थुलि सूत्रया दुनय् लाना च्वंगु ह्रस्वदीर्घया उदाहरण
वाक्यय् छ्यलाः हृदयजुं क्यना तःगु सफूचा 'नेपाल भाषा
गय् च्वय्गु ?' खः । वय्कःयागु विचार अंसारं हे नं वय्कः
गनं गनं कदःवंगु दः । वय्कलं च्वयादिल थथे :—

१ घाले आइदिनं दीयो ।	पृष्ठ ४
२ बेँ वाःगु मू मुन ।	” ५
३ पुतूवे बिल ।	” ६
४ जितः कँ वाः ।	” ६
५ वयात लेँ पँ ।	” ६

६ ताः ग्वे त्वःमन ।	” ८
७ नायखिया सिवे धाः तग्वः ।	” ८
८ वयात मनु धाः । वैत बिल ।	” १२
९ भौमचा थः छ्येँ चाई ।	” १२
१० प्वाः स्याःगुली आलु मनीँ ।	” १३

वय्कःया धापू अनुसारं हे थयजुये माःगु :—

१ घाले आइदिनं दिये यः ।
२ बैय् वाःगु मू मुन ।
३ पुतूवय् बिल ।
४ जित कंवा ।
५ वयात लेँ पँ ।
६ ताः ग्वय् त्वःमन ।
७ नायखिया सिवे धाः तःग्वः ।
८ वयात मनु धाः । वैत बिल । छु 'वयात' व 'वैत' 'निता'
शुद्ध हे खःला ? आसा 'वाता' नं शुद्ध ।
९ भौमचा थः छ्येँ चायिइ ।
१० प्वाः स्याःगुली आलु मनिँ ।

खर्गीय शुक्रराजं व्याकरण च्वयाः अमर जुयादिल । अथे
हे सिये-सिये त्यंगु नेपाल भाषाया प्रतीक जुयादिउम्ह श्री
'हृदय' जु नेपाल भाषा साहित्याकाशय् व भाषोन्नतिया ज्याय्
छगः नगु जक मखु, सुजद्यः हे जुयादिये धुंकाःगु दः । उकिं
वय्कःया भाषा रूप कन्हय्या वैयाकरणतयत छगू प्रमाण खः
वनितिनि । वय्कलं च्वयेगु द्रंकाःगु अपवाद धाःवइतिनि ।

श्री लोकमान सिं

श्री सिंजुया छगू जक नेपाल भाषाय् पिहाँ वःगु सफू
खः 'नेपाल भाषा व्याकरण' । थ्व खः वय्कःया भाषा प्रेमया
दसु । छम्ह छेँया नायःयात गथे थःमस्त छुं छगू नियम-
निष्ठाय् मच्चंगु मयया च्वनि अथे हे वय्कःयात भीगु भाषाय्
लाथे च्वयेगु जुजुं वया च्वंगु मयःगुलि वय्कःयात थुगु व्याकरण
च्व हे च्वकला ।

“श्री हान्स जोगेंसनजु नं कन्, नल्, यात्, माल्, याकल्,

भाषा मूधातु याना तल । वेकःया थ्व विचार अति त्वःगु जुया च्वन ।” थथे भूमिकाय् श्री लोकमानजुं च्वयादिल । अर्थात् श्री हान्स जोगेसनयागु गुगु रोमन लिपिइ च्वयातःगु भीगु पुलां व्याकरणय् आधारितगु व्याकरणया नियम सफूया अभावं वैयाकरणतयत स्वये हे मदया च्वंगु खः व श्री सिंजुया नेपाल भाषा व्याकरण पूर्ति छुं-छुं याना अवश्य बिउगु दः । नेपाल भाषाय् व्याकरण निर्माण काल वया च्वंगु दः । गुगु रूप आपाःस्यां च्वच्चं वनि व हे शुद्ध रूप ठहरये जुउवनि । तर युग हिलि ककलं मखु विस्तारं । अथे हे व्याकरण भाषाय् पाना वनि अकस्मात् मखु, जःला खःला भाय्या प्रभावं, उगु भाय्या साहित्यिकतयगु क्कगु विचारं, व युगया मनूतयगु मनो-भावं । उकिं सुं क्कम्ह वैयाकरणं ला थ्व सफू च्वने अत्यन्त हे बह जुउ । अथे हे पुलां सफू स्वइपिसं नं । थुलि जक नं मखु, भाषाया रूपरेखा पाकाः च्वयेगु जिह्वालि जुउपिं गथे थः नं खः, अमित ‘थ्व ला खः बा’ धका थ्व व्याकरण बोध याइ जिं ताया ।

श्री सत्यमोहन जोशी

जित भाषा प्रेमी भेल्य् वि० सं० २००६ सालय् श्री धर्मरत्न यमिं याना बिला । अथे हे थःके छुं च्वयेगु प्रतिभा मरुसां च्वःसा फुकं च्वयेफः भीसं धायागु विश्वास श्री सत्यमोहनं जित बिला । खतुं श्री सत्यमोहनयागु भाषा प्रेम, साहित्यया अध्ययन, व कलाया ज्ञानया न्ह्यःनय् जि धरराया न्ह्यःनय् मनूचा खः । अथे नं मनूचा जान्ना । उकिं छुं वय्कःया ‘शुद्धं च्वेगु सूत्र’ या उदाहरण कासे छुं व्याकरण पाखेया दृष्टिकोणय् खँहाये ।

‘शुद्धं च्वेगु सूत्र’ स हे न्हापा सूत्रय् च्वंगु ‘च्वेगु’ आखः हे ‘च्वये’ मजुसे अशुद्ध जुया बिउगुलिं क्कम्ह वैयाकरणं सफुलिइ दुनय् गथे च्वनि खंकाः काइ थें च्वं । वय्कलं हे च्वयादिल—

“नयगु (नयगु) = नयेगु तर च्वयगु (च्वयगु) = च्वेगु (पृ० ६) । छु च्वयेगु शुद्ध मखु ! आसा ‘नयेगु’ नं शुद्ध मखु; ‘नेगु’ शुद्ध । ‘जितः मीतः, क्वितः’ (पृ० २) स ‘तः’ विसर्ग युक्त, ‘छंत’ क्कय मखुगु ? ‘यात’ प्रत्ययान्त सर्वनाम तोताः मेगु फुकंगुलिइ ‘त’ जक वयाः कर्म रूप काःवनिगुलिइ विसर्गयुक्त ‘तः’ जुउ थें च्वं । “विसर्ग” हे लोप यानाः थथे नं च्वो तर थथे (सः, सऽ, स) च्वेबले शब्द प्रयोगया अनुसार उच्चारण याये फयेकेमाः (पृ ४) । “छु भीगु भाय् थथे यथे च्वये जिहका तयेगु ? तःजु नं तज्जु नं जिउ, अथे हे ‘वःगु नं वोगु’ नं जिउ धायेगु मेगु हे खँ । तज्जु व वोगु तद्भव शब्द हे खः । क्विस कथं पालि व संस्कृतया अनुकरण । अथे हे ‘मनूतयत्’ शुद्ध नापं ‘मनूतेत’ नं (पृ० ५) । थ्व मजिउ थें च्वं ।

‘वनी, च्वनी, धायी, मिहती, निहली इ० (पृ० ८) स ‘नी, ली, ती, यी, दीर्घ व्यवहारय् मजुउ । थथे हे ‘भुजीं, ‘भुजिनं’ (पृ० ९) स च्वंगु ‘भुजिनं’ जक जुइ, ‘भुजिनं’ मखु । ‘बीगु, ज्वीगु इ० (पृ० ११) स च्वंगु नं व्याकरणया नियमं ‘बियेगु, जुयेगु’ जुयेमाः । ‘बीगु, ज्वीगु इ० ल्हायेगु भाय्या रूप जक खः । ‘वेकः’ (पृ० १४) स च्वंगु नं ‘वय्कः’ जुयेमाः, क्कयकि ‘वसकलं’ ‘वयकः’ जुउवःगु रूप खः । ‘च्वेगु’ शुद्ध धायाः (क्रियापद पृ० १७ स) ‘ख्वये’ ठीक रूप क्यं वःगु लेखक छुं निश्चयस मरुगुया चिं खः । ‘वयात’ यात पृष्ठ ३ स अपवाद क्यनाः हानं पृष्ठ १६ स ‘वयातः’ ठीक रूप धाःवल । हानं ‘वयात’ या थासय् ‘वैत’ च्वयेमाः धका पृष्ठ २५ स च्वःवल । थथे हे च्वनिसें कथ्यंकः थ्व नं जिउ धाल, हानं थ्व मखु, थुगु जिउ धाल । छु नियम नं थथे जुइ ? व्याकरण ला फुकस्यां मानये याइगु च्वयेगु भाषाया नियम (विधान) जक खः !

(क्रमशः)

फयलिंचा

श्री उदाररत्न कसा

ले

ख

क

अय् फयलिंचा छाय् छ न्हावलें

सुक मच्चंसे चा:हिल्यगु,

मच्चसे ज्वना व्वाय् वन धाय्वं

चा:हिलेगु हे दस्तुर ला ?

सलया गुण ख: गय् व्वां वन्यगु

अध्य हे छं नं चा:हिल्यगु ?

फसं चुपा भति नल धाय्वं तुं

मस्त जुया प्याखं लहुयलागु ?

चा: नं गय् जक चा: हिल्य फुगु छ

नसा भचाहे मनसे नं,

छक: निक: जक जिमि चा:हिल्यवं

इकुया दइ भो भो सुक।

भूया गतिया नकल याना

योध्य सनां वेँ मधाइला ?

न्हि छचा: छचा: चा:हिलि भूया

छला हिला च्वन पलापलाय्।

ख नं छ ख: न्हां भूया छय्चा

च्वय् कय् आलुं पति चिका

मेरुदण्ड थें सिका छंके

गुकी छ हिलि भू चाहिलि थें।

चुम्बक कम्पासं कयनि थें हे

छं नं कयं फय्यागु दिशा

छंगु परिश्रम जगतं मथुया

जूवन मस्तय् छ न्हिब:सा।

थाय् दुगु जूसा स्कूले छन्त

कयन ज्वी ग्लोबं थें श्वीक,

छं म्हुतु प्वा: मदु अय् फयलिंचा,

बिलिबिलि इच्छा प्वंकेत।

छ ख: छखें मस्तय् डाकर नं

मचाय्क इमिसं न्हिया न्हिथें,

खुला मैदाने व्वाय् जुइका

हृष्ट पुष्ट याना बीगु।

निराशवादी ज्वीमत्य गबलें

कतामही थें ज्वीमा:सां

भा:पइतिनि इमिसं छन्हु धात्थें

क्राइष्ट सिका भा:पुगु थें।

दोष

श्री भक्तकृष्ण उपासक

स्वस्वापासा

१०००

बुद्ध भगवानया उपदेशानुसार मैत्री भावना यायिह्य ब्यक्ति थमं थःतनिं मैत्री यायू माः। थथे धया बिज्यागु हे थमं थःत मैत्री यायू अःपुगु जुया खः। थमं थःत यानागु मैत्री याकनं पूर्ण जू। थःत थमं मैत्री यायिह्य ब्यक्ति जि निदुःखी ज्वीमा, नीरोगी ज्वीमा, सुखी ज्वीमा धका थुगु रूपं धयां मगाः थःके दया च्वंगु दोषयात लिंकया छ्वेगु हे धात्थेंगु मैत्री ज्वी। लोकयू मनूतयगु स्वभाव हे थःगु दोष मखनेगु व करपिनि दोष खना च्वनिगु खः। फलानाम्हेसिनं थज्योगु खरापगु ज्या यात खरापगु खँ लहात धका करपिनिगु दोष जक धया च्वनि। थथे हाला च्वनिह्य मनू थः थमं हे थमं धया च्वनागु दोषं पूर्ण ज्वीका च्वंह्य जुया च्वनि। थःके नं छुं दोष दुला धका भचा हे बिचार याना खइ मखु।”

“सुदस्सं वज्जं अच्चेनं-अत्तनो पन दुदसं,
परेसं दिख वज्जामि ओपु नाति यथा भुमं
अत्तनो पन छादेति कलिं व कितवा सको”

“करपिनि दोष याउँक खंका काइ। थःगु दोष खंके थाकु। करपिनि दोष क्यनिह्य मनुखं मेपिसं छुं छगू बांमलागु ज्या यात बा धाल धासा अप्पो याना क्यनि करपिनि दोष क्यनिम्हेसिनं थःगु दोष तोपुया तयि। गथे व्याधां थःगु शरीर पंक्षीतेसं मखंकेत स्याउला हलं तोपुया च्वनि।” अथे हे धका भगवान बुद्धं देशना याना बिज्यागु खः।

थथे धाइगु सांसारिक मनूतेगु साधारण स्वभाव खः। उकिं बुद्धिमानपिसं अथे सेंकेगु बा खरावगु

लेखक

इच्छां मालि मखु। सुं गुह्येसियागु दोष खंसां वयात गन खन अन हे धया निन्दा उपहास याइ मखु। करपिनि भूल जूगु दुसां वयात प्रेमपूर्वक धयाबी। सुनानं करपिनि दोष खंका निन्दा याइ वा प्रचार याना बीगु रूपं धाल धासा वं थःगु जीवने याना च्वंगु छगू तःधंगु भूल याना च्वन धासां ज्यू।

“पर वज्जानु पस्सिसं निच्चं उज्झान सं जिनो
आसवा तस्स वजन्ती आगसो आसवक्खयो”

“करपिनि दोष जक खइम्हेसिके काम आशा अथवा क्लेश बरे जुया वइ। क्लेश मदेका अरहन्त ज्वीम्हेसिनं थज्योगु दोष मदेका छई” धका भगवान बुद्धं देशना याना बिज्यागु खः।

उकिं न्हाबलेसं करपिनि भिंगु जक स्व। करपिन्त निन्दा याना च्वनिह्य ब्यक्तियाके क्लेश
(ल्यंगु २५५ पेजे)

जिमि मां लुमंका

यःमाँ, छ वना गन थौं सुतुक
जिमिगु नुगः हे ह्वाँय् ह्वाँय् ख्वय्क,
मगाक मां धाय् तोता जिमित
वना च्वना गन खने मदय्क ।

ले
खि अनागारिका माधवी
को

मां मदु शोके व्वा वैँ जूगु
तार तार सः वया च्वन,
शोकं ध्वाना स्नेहं साय्का
जिमि मन हे कय्कय् च्यात ।

न्यागुं ज्या-खँय् न्ह्यचिला बीम्ह
दुख जिमि न्यायत सुख मू पुलिम्ह,
हा हा थौं गन माः वन्य छंत
भति लुममंला माँ, आः जिमित ?

जिमि उन्नति स्वय् धका छ जूम्ह
क्यने मलाकं वनागु गन छ ?
थनसं च्वना छ स्वे मं मदया
स्वेत जकं माँ गनं वना ला ?

छुं भि याःसां हर्षित जुइम्ह
छ थें ज्याम्ह सुं हे मदु मेम्ह,
थौं म्हिग गुलिखे भि याना नं
छं न्ह्यू ख्वाः स्वे नापं जि मदु !

विद्याया कुथि बल्लाकि धका
बर्मा देशे छं छ्या बिल,
व्वना च्वना थाय् सुक्खं आखः
कच्चिकां हिनागु पौ छ्या हल !

अले छ्या वल शोक-मि दनदन
स्मृतिया छुसि नापं हे दुगुलिं,
स्याये मफुत व धैर्य जलं नं
ज्ञान ध्यानया फुक यत्नं नं ।

आक्से स्वः सां ख्युं थें च्वन आ
पृथ्वी हे नं वन दुसुना,
गुथाय् पलाः तल तुं थें च्वन अन
च्चे बः जिमिसं छुं मखना ।

व्वै वया अले गनं वना अन
जिमि आकांक्षा फुक वाना,
अथें छु छें, मयाः, खापा दु अथें
तर मां हे छम्ह जक मखना ।

छ च्वनिगु थाय् नं माँ, अर्थें दु
लि धनिगु अंगः नं अनसं दु,
माँ, इमि हृदये छंगु याद दु
केवल छंगु म्ह हे जक मदुगु ।

उपकार याना छं तःगुलिं
वना वना थाय् छं नां काः दु,
आखः छ मसःसां छु छु तुक्कां
याइम्ह बोध धका धाःसः दु ।

धाः दु धाः दु रे अति यः धाः दु
थःथिति मखुसां 'मामजु' धाः दु,
थौं हा गन वन जिमिमां योम्ह
थुकथं सकस्यां येकं येकं ।

मां बाय् मफुम्ह जि सि हे स्यू नि छं
अय्नं माँ, छं छाय् लोमंका ?
योम्ह जि चीधीम्ह मचा वाना
वना छ गन बेपत्ता ज्वीक ?

सहायता बी माथाय् माक
जिमिसं गळें छुं धाय् स्वाय्क,
लुमन लुमन धाय्वं गुण छंगु
जिमि मन वाथा वाथा कनिगु ।

म्हाना च्वना जि छं आधारे
अबला जुल आः छं तोतेवं
थय् वाइ धका स्वप्ने मखना
विपनाय् वाका च्वने माल छं।

स्वपनाय् गुलिखे छ वने धुंका
विपनाय् थें तुं खँ ल्हाय् धुन,
वा रे वा माँ, छं रुवाः क्यं वा
रुवाः स्वय् आपुल जुया च्वन।

“काल, छ नं गुलि विवेक मदुम्ह
दया व माया भ्याः भति मदुम्ह,
पीका तय् मालं भं जिमि मां
सःता यन्य ला थय् जिमि मां छं

छं तं मोसां धाय् जि छन्त
यंके मत्य आः खुनु मचतय् मां,
छंगु चित्त नं जिमि थें मखुला
येकं येकं फाया ज्वीत ?”

“कारे सर्गः, छं स्यू थें स्व,
जिमि मां बल ज्वी छंथाय् हे,
तोपुथा तया छं छाय् वैत
उला व्यु जिमि मां जिमिसं खंक।”

“याय् मगाःनि जिमि माचाछि मुना
धर्म पुण्यया सुन्दर सञ्चय
व छम्ह मयंसा गुलिखे अप्पो
मेपि पुण्यात्मा दइ मखु ला ?

“काल, छन्त न्योरा याय् मफुत,
जिमि मां नं जुल मौने लीन,
कालं थी हे मफय्क गबलें
मोक्ष लायमा जिमि मांयात।”

सूक च्वना छाय् स्वर्ग छ ग्याना
छाय् यंका धा जिमि मांयात
भचा लिपा जुइवं जिमि मामं
स्वर्गयात नं तोतइगु जुया ?”

“जिपिं मुना न्हाह्म रुवया च्वंसां
माँ, छ छु ल्याहाँ वय् हे मखुत ?
छ वंगु लँय् हे वयूत जिपिं नं
लँ छकः हे नं क्यं वय् मखुत ?

जिमि जीवन-स्वां ह्यक्चत हानं
ज्यूसा वा रे माँ, लुइका लँ,
तया बीत थन साः बाः माःगु
विकासया मत च्याका बीत।”

“कोटि कोटि विन्ति काल छंत
जिं मेपिन्त सुयात छु धाय्गु,
यंकुम्ह छ हे, व्यु छं हे माला
थुकिया ज्याला कन्हे ‘जि’ हे बी।

जिमिसं धैथें दइ हे मखुला
जिमिगु विन्ति छं न्यन्य हे मखुला ?
बियां ‘जि’ ज्याला जिमिमां कायूत
छं मन मदुसा छन्त छु धाय् जि ?”

“माँ, थन वा रे कि जिपिं काः वा
काः नं वय् मखु वयू नं मखुला ?
दत कि धया थें धर्म लवःमनि
ध्व गय् धया माँ, ध्व गय् धया माँ ?”

परनिन्दा

उपासक महाप्रज्ञा

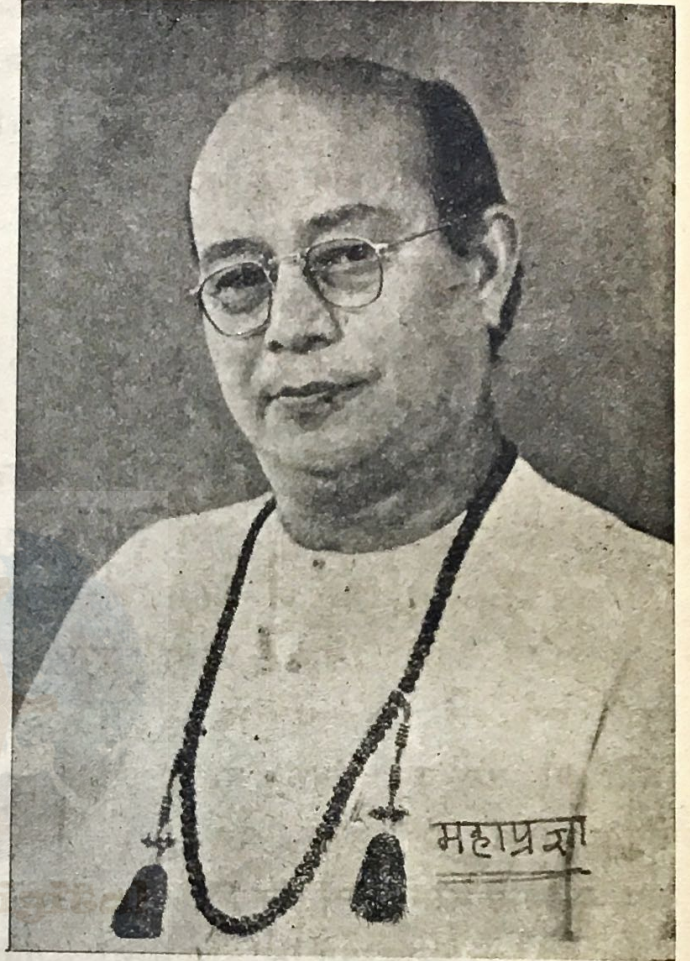
काम रागं याना माया मोह उत्पन्न जुइ, थुकियात धनावश्यक, धनावश्यक हेतुं—लोभ; लोभया साथे क्रोध व मोह । उकिं याना नररत्न व्यर्थे हे विनाश जुया वना च्वन । पापया मूल हे लोभ, लोभं याना मनुष्यया मन चञ्चल जुइ, तृष्णा वृद्धि जुइ; तृष्णां याना यहलोक नं परलोक नं निखेरं सुखशान्ति दइमखु । धनलोभी, असन्तोषी, चंचलमन, व अजितेन्द्रियम्ह व्यक्ति न्हाथाय् वंसा नं सुखी ज्वी मखु । धार्थ्ये धाय्माल धासा लोभ थैजागु अवगुण मेगु छुं हे मदु । लोभीयात अनेक अवगुण स्वयम् मिले जुया आपतया खानि बने जुया, अशान्ति रूपी अग्नि दाह याना च्वनि । अकुशल चित्तम्ह व्यक्तिया मने न्हापां लोभ उत्पन्न जुइ, अनंलि दशाकुशल पाप वृद्धि जुयावइ । तसर्थ सुखार्थी मनुष्य-पिसं लोभ रूपी शत्रुयात तापाक तयगु स्वयमाल । गुम्हसयाके लोभ मदु, उम्ह व्यक्ति धार्थ्येयाम्ह ज्ञानी पण्डित खः । निर्लोभीयात संसारे आपतं थी फइमखु । गुम्हसयात लोभ-रूपी शत्रु वशे कया तल, उम्ह व्यक्ति पण्डितयागु खापालं पुया च्वंम्ह पटमूर्ख धाय्माः ।

त्याग समानं धर्म मदु, लोभ समानं पाप ।

गुम्हस्या चित्ते लोभ अति उम्हस्या चित्ते ताप ॥

छगू हानं गुम्ह व्यक्ति पण्डित जुया प्रकट जुइ, उम्ह हे व्यक्ति परनिन्दक जुया थःगु मनयात अशुद्ध याना च्वनि । मन अशुद्धम्हसै हे परनिन्दा माला जुइ । धार्थ्ये हे खःगु खँ कयाः परनिन्दा याःसा, उकेनं थःत लाभ छु दु ? मन अशुद्धि याय्गु मात्र खः । यदि मिथ्या भाषण द्वारा परनिन्दा यात धाःसा उके छु धाय्मानि ? म्बोसां म्बोसां परनिन्दा द्वारा परया चित्ते चोत लगे जुइगु छगू, थःन अशुद्धं धाके याइगु छगू, निखेरं हानि ।

परनिन्दा याम्हसै न्हापां थव छगू खँ नि विचार याय्

लेखक

माल कि थमं निन्दा यानाम्ह व्यक्ति धार्थ्ये नं दोष दुम्ह खःला कि मखु ?

यदि दोष मदुम्ह जूसा—थःगु चित्ते क्लेश तयाः नरजन्मयात व्यर्थे वनिगु वृथा वकवादे काय् समय फुकेगु ? यदि दोष हे दुसा नं, वैत थमं निन्दा यानागुली फाइदा छु दु ? थःके च्वंम्ह विवेकयाके छको न्यना ख । विवेकं धाइ कि फाइदायागु खँ छखे तया थःत थमं अशान्ति व अकुशल जक जुइ ।

ज्ञानी व्यक्ति थःत लाभ ज्वीगु जुल धासा नं परनिन्दा गबलै हे याइमखु । तर संसारे थुजापि नं दु कि—ककियागु

म्हुतुं परनिन्दा न्यना खुशी जुइ, व निन्दकयात उत्साहित याइ । लोकयाके थ्व विचार महु कि—“थौं थ्वं जिगु न्ह्योने परनिन्दा न्यंकाच्वन, जिगुमन खुशी जुया च्वन, गुगुं बखते जिगु खँ नं जा थ्वं परया न्ह्योने वना निन्दा याइ ।”

तसर्थ परनिन्दकया संगत मयायूगु, थमं नं सुयागुं निन्दा मयायूगु । तर मज्यूका छुयायू परयागु क्कूचा छुं दोष खन धाय्वं, व खँ सकलया न्ह्योने म्व ह्लेयें ह्ला, थः मिभाजु ज्वीगु इच्छा वइगु । थ्व परनिन्दायागु मनयात वशे कयाः, थःगु दोष प्रकाश याइमह व्यक्ति चिकिधंमह ज्ञानी मखु, लोके पूज्यमह देवता धासां मपाः । ज्ञानीमह व्यक्ति परदोषयागु वास्ता मयासे, थःके दोष दु लाकि महु ? धका विचार याना खइ । थःके दोष महुमहसे परयागु दोषयात वास्ता हे याइ मखु । थःके दोष महुमहसे जक थःगु दोष तोपुइत परयागु दोष उला क्यना च्वनि ।

थमं धर्माचरण मयाइमह पण्डितं धर्माचारीतयत निन्दा याइ । रूप सुन्दरमहसे कुरुपोयात निन्दा याइ । धनीमहसे गरीबयात निन्दा याइ । ज्ञानीपिसं स्वैतं हे निन्दा याइ मखु । थःगु कुकर्म, कुवचन, कुचित्त यात विचारं खंका थःत थमं निन्दा द्वारा शुद्ध ज्वीगुली कोशिश याइ ।

परोपकारार्थ ग्रन्थ उल्लेख याइपिं; परोपकारया लागी सदुपदेश याइपिं; दुःखीपिन्त उपकार याइपिं; थुजापिन्त खिशि याइपिं नं दुः धन्यवाद याइपिं कम । थःया-सिनं सःस्यूमह शुद्धमह न्ह्योने उपस्थित जुल धाःसा वैगु उपदेश यथार्थगु धका थमं सीकं सीकं थःगु इज्जतयात अलंकृत याय्या नितिं निन्दा यायूगु अःपु, तर थःत धर्म वृद्धि ज्वीगु उपदेश बिल खः धका धन्यवाद यायूगु साहस दयके थाकु । उपकारीयात आदर पूर्वक धन्यवाद यायूत, तद्धंगु चित्त माः, चिकिधंगु चित्तं फइमखु । चित्त चिकिधंका परया चित्ते कष्ट ज्वीक निन्दा यायूगु थ्व पाप भयङ्कर खः । परजनपिन्त नुगले स्याकेगु हे तचोगु पाप खः ।

स्वार्थी परनिन्दकपिसं नं—“थ्व मत्योगु” धका स्यू । स्यूसा नं परनिन्दा यायूगु बानि जुया च्वंगुलिं सीकं सीकं नं

परनिन्दा]

पाप कमायू याना च्वन । तसर्थ हे मन ! हे हृदय ! हे चित्तरत्न ! थ्व फुक अपराधया कारण हे राग, द्वेष, मोह खः, थ्वहे चित्तक्लेशयात मित्रतापूर्वक सम्बन्ध दयका च्वंतलेयात छुं सुख शान्ति लाभ यायू फइमखु, सुख-शान्तिया प्रार्थीपिसं; उक्त स्वता क्लेशयात शत्रु भाःपा दमन यायू मफुनले, सुनानं हे सुख शान्ति प्रदान यायू फइमखु । गथे रोगी महुतु म्हाले मफुन धासा सुं वैद्यं नं नीरोग यानाबी फइमखु । मिखायू चिनातःगु रूमाल फ्यना मछवःतले न्ह्याइसें न्ह्यागु हे क्यंसा नं खंके फइमखु ।

क्लेश शान्तिया उपाय—“विदर्शन भावना” खः ।

जगत प्राणीया जय !

(२५१ पेजया त्यं)

बरे जुया वइ । थथे जुइका च्वने मालिगु हे बांम-लागु विचार याना च्वनिगुलिं खः । मभिगु मती तया करपिनि दोष मालिह मनुयात मार्ग फल प्राप्त याना कायगु तापाना वनि । वं निर्वाण लाना काय फेमखु । उकिं हे सन्सारे जन्म जू पत्ति दुःख सिया च्वने मालिगु । सुयागुं दोष खंसा मैत्री चित्तं धया बीगु छगू पुण्य कार्य खः । करपिनि दोष क्यना बीगु स्वया थःके दुगु दोष माला स्वेगु हे श्रेष्ठ जू ।

“अत्ताहि गवेसथ”

“थःगु दोष माला ख” धका भगवान बुद्धं उपदेश याना विज्यागु मध्ये उत्तमगु उपदेश खः । थःत थमं मैत्री यायगु वा स्वयगु हे थःके छुं दोष दुला धका स्वयगु खः । दोष रहितपिं सन्सारे सुं महु । निहं न्हिं क्लेश बरे याना च्वनिगु काय, वाक्, चित्त भीके दया च्वंगु दु ।

उकिं भीसं करपिनिगु दोष मालेगु स्वया थःत थमं मैत्री याना थःके च्वंगु दोष मदेका छयगु हे धात्थेंयागु मैत्री जू वनि ।

सकल सत्व सुखी ज्वीमा ।

सम्प्रदायीय

कला व संस्कृतिया वः कया हे मनु पशु स्वया छतं चवय् थहाँ वय् फत । म्ये हालेगु व प्याखं ह्रीगु ला पशु-पक्षीत नं थःथःमार्थं सहे सः, परन्तु मनुखं म्ये व प्याखंयात गुगु किसिमं विकास याना यंकल थव पशु-पक्षीतयसं न्हाय् मदुगु खँ खः । नय् त्वने व पुनेगुया नाप नापं मनुष्य जीवने गीत, वाद्य व नृत्य कलाया नं घनिष्ठ सम्बन्ध दु । ताण्डव नृत्यया अधिष्ठाता नासःदेवं वास याना च्वंगु भीगु नेपाल गुगु बखते स्थापत्य कला व चित्र कलाय् थें हे गीत व नृत्य कलाय् नं तसकं च्वहाय् धुंकुगु खः । मल्ल काल नाटक व नृत्य कलाया नं स्वर्ण काल खः । मल्ल जुजुपिनि संगीत व नृत्ये तसकं अभिरुचि दुगुलिं थाय् थासे देव-देवीया गं स्वना बेला बखते प्याखं ह्रीकेगु चलन याना वन । गुगु थौंतक नं येन केन प्रकारेण ल्यना हे च्वनतिनि ।

यंलां यँद्या पुन्ही च्यान्हु नृत्यया बुसाधं न्याय्-केगु हिसाबं यँय् लाय्कुली खः प्याखं, महाकाली प्याखं व थाय् थासे दबुली देवी प्याखं ह्रीके माः । थुकिं हे याना थौंतक भीगु प्याखंया रक्षा जुया च्वन । तर समय न्हावंलिसे थुकी गुलि विकास व उन्नति जुइमागु खः—जूगु खनेमदु । समय समये थुकियात उचित प्रोत्साहन व सहायता प्राप्त मजूगुलिं नं थुकिया उत्तरोत्तर उत्थान जुइ मफुगु खः । थव च्यादँ फिदँया दुने भी जःला खःला भारत व चीनं संगीत व नृत्य कलाय् गुलिखे उन्नति याना ह्य् धुंकल । अनया सरकारं थुकियात उचित कदर याना बेला बखते गुहालि व हपा बिया यंका च्वंगुलिं अनया कलाकारतय् भीथाय् थें आर्थिक दुरवस्थां त्येका च्वने म्वाल व कला साधना व

शिक्षा प्राप्त याय् यथेष्ट अवसर प्राप्त जुल । फल स्वरूप अनया नृत्य कला ह्यासा ह्यासां थहाँ वय् फत । परन्तु भीथाय् संगीत व नृत्य कलायात सरकारया पाखें उचित प्रोत्साहन व सहायता व्यूगु खनेमदु । थथे हे जुया च्वन धासा हिंथले हिं नस्त्राइ थें आतक गुगु नृत्य कला ल्यना च्वंगु खः व नं क्रमशः अधोगति पाखे वनिगु सिबाय थहाँ वय् फइमखु । नृत्य कलाय् पूर्ण दक्षता दुपि आचार्यपिं धमाधम पा जुया वना च्वन व न्हुन्हुपिं कलाकारतय्के नृत्य साधनाय् उलि ध्यान मवन गुलि थुकिया उत्थानया लागी वने मागु खः ।

संगीत शास्त्र नृत्य कलाया विधान खः । गीत व वाद्यया ताल सुरे नृत्यया भाव प्रदर्शन जुइ । पादसञ्चालन व मुद्रा ज्याय्गु ताल सुरे मलात धासा व नृत्य विधानं पिने ला वनि । उकिं नृत्यया उत्थान यार्गु हे गीत व वाद्यया नं नाप नापं उत्थान याना यंकेगु खः ।

थौंकन्हेयागु युग वैज्ञानिक युग खः । छगू देशं मेगु देशे वनेत न्हापा थें तापागु मखय् धुंकल । जःला खःला देशे सांस्कृतिक मंडल वय् वनेगु थजागु चलन धमाधम जुया वया च्वन । चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलन व थथे हे भारत व चीनया विशिष्ट व्यक्तिपिनि आगमने नेपालं विश्वया न्होने थःगु नृत्य कलाया छुं परिचय बी धुंकल तथा 'यूनेस्को' नाप नं स्वापू स्वाय् धुंकुगु दु ।

कला व संस्कृति देशया तुगःचु खः । थुकिया यथोचित संरक्षण यायत सरकारं कलाया प्रत्येक प्रणालीयात प्रोत्साहन बीमाः । थुकिया उत्थानया लागी सकसिनं नं यथासम्भव कुतः याय्माः व कला-कारपिसं नं राष्ट्रिय भावना कया कलाया उन्नति व प्रगतिपाखे कातुगु पला छीमाः । अले जक विश्वया न्होने नेपालयात नं थःगु छ्यो ल्हना च्वने थाय् दइ ।

जूगु खँ

गुंला धर्म—

धर्मोदय सभां वःगु समाचारं स्यूगु दु कि थुगुसी गुंला लच्छि यंकं न्हापा थें हे बौद्ध परम्परा अनुसार विहार विहारे तुनः व्वनेगु (स्तोत्रपाठ), धर्म व्याख्यान, प्रवचन इत्यादि जूगु दु।

भिश्चु प्रज्ञानन्द महास्थविर शाक्यसिंह विहार यल, भिश्चु धम्मालोक स्थविर व भिश्चु सुबोधानन्द सीघः विहार येँ, भिश्चु प्रज्ञारश्मि यमंगल विहार यल, भिश्चु रत्नज्योति व मेधंकर श्रामणेर आनन्दकुटी, श्रामणेर सुदर्शन आनन्दकुटी विद्यापीठ, भिश्चु विवेकानन्द मुनि विहार ख्वप, भिश्चु धम्मनन्द चन्द्रकीर्ति विहार भौँदे, भिश्चु शाक्यानन्द आनन्द विहार तान्सेन, भिश्चु चुन्द पद्म चैत्य विहार बुटवल व भिश्चु महानाम लुम्बिनी वर्षा वास च्वनाः गुंला लच्छि धर्म देशना नं जूगु दु। अथे हे कान्तिपुर असने नं श्रामणेर सुदर्शन व श्रामणेर मेधंकर पाखें ४ न्हुइ क्को यानाः गुंला लच्छि धर्म देशना जुइगु कथं धर्म देशना प्रारम्भ जुल।

अथे हे सुगतपुर विहारे, भोजपुर शाक्यमुनि विहारे चैनपुर व पोखरा आदि थासे नं उपासक उपासिकापि मुनाः श्रद्धानुसार शीलपालना पूर्वक पुण्य कार्य याना च्वंगु समाचार दु।

संस्कृति रक्षा—

ललितपुरया क्कगू समाचारे धाःगु दु कि यलया प्राचीन विहारे विहारे दुगु मूर्ति, रत्न थुनागु लुँवहःया तिसा व पुलां पुलांगु ग्रन्थया त्याः सर्कारं अकस्मात् काःवःगुलिं विहार विहारया प्रतिनिधि मुनाः सर्कारया थ्व पलाःया बांलाक रहस्य मस्यूतले त्याः बीगु मखु धका ल०पु०या क्वाबाहाले जूगु क्कगू सभां निर्णय यात।

अथे हे यले च्वंगु विहार विहारया रक्षाया नितिं यले दक्व बहि व बाहाया प्रतिनिधिपिं मुनाः क्कगू ल०पु० विहार समिति नं स्थापना जुल।

हानं मेगु समाचारे धाःगु दु बुद्ध धर्म व बौद्ध समाज नाप नापं बौद्ध संस्कृतिया नं पुनरुत्थान यायगुया उद्देश्यं यले दक्व 'तारेमाम्' संघ मुनाः क्कगू केन्द्रीय तारेमाम् संघया स्थापना जुल।

परोपकारया रिपोर्ट—

परोपकारया आश्विन ५ गते तक्या रिपोर्ट स्यूगु दु कि नेपाःगाले गुगु हैजाया प्रकोप जुया च्वंगु खः व गाक्क पाः जूगु दु। श्रावण १ गतेनिसैं आश्विन ५ गते तक्या २७३६ रोगी थ्यंसां छन्हुया १२५ थ्यने धुंकुगुली क्वाहाँ वयाः ८ म्ह ९ म्ह जु वःगु भचा सह याय ज्यूगु हे धाय्माः।

‘धर्मोदय’या थःथितिपिन्त—

छिकिपिं सकल ग्राहकपिं व पाठक पाठिकापिनि प्रेम व सहयोगं म्ही ‘धर्मोदय’ पत्रिकाया लालन पालन व ताडनया बखत १० दँ फुना भिछ्दँय् च्वना च्वन। अज्ज हानं छ्गू अंक लिपा उत्साह व उमंगया उमेर १२ दँय् क्चनिगु जुल, थ्वला लय्-ताया हे खँ खः। तर अर्घो मचा जुयाः हाखो न्वाखो जुया मस्तय् जीवन पर्यन्त स्यनिगु बखत नं थुबले हे, उकिं आः हे सकलें ‘धर्मोदय’ प्रेमीपिं जानाः धर्मोदयया मन च्वंगु ल्वःल्वःगु कविता कहानी, निबन्ध आदि लेख बियाः वया म्ह छाया-पेगु व इले हे प्राणेश्वर समान वार्षिक चन्दा बिया वया बल व आयु ताःहाकेगु स्वय् माल। मखुसा म्हीगु भाषाया मेमेगु ‘पासा’, ‘थौं कन्हे’, ‘नेपाल’ व ‘मचा’ पत्रिका दिना वं थें धर्मोदय नं दिना मवनि मखु। कारण हानं मेगु छ्गू अंक अर्थात् आ वइगु कौला अंक भिछ्दँ फुइ। थ्व भिं छ्गूगु वर्षया वार्षिक चन्दा (भुक्तानी चन्दा) थौंतकं प्यब्वे छ्ब्व ग्राहकयागु हे थन कार्यालये मध्यनि। वरु धर्मोदय मध्यं, बी महः धयागु पौ धाःसा यक्क यक्क वया च्वंगु दु। आ वइगु १२ दँगु दँय् नं थय् हे वार्षिक चन्दा मध्यन धाःसा गय् यानाः ‘धर्मोदय’ जक म्वाना च्वने फइ ? मेमेपिं पासापि थें हे त्यानुका दिना छ्च्य मालि। थ्व खँया बिचाः तया थ्व ११ दँगुया चन्दा बीमानिपिं ग्राहकपिसं याकन याकनं कार्यालये बा थः एजन्टपिंथाय् ग्राहक चन्दा थ्यंका बिया दिसँ अथे हे १२ दँगुयात नं लुमंका दिसँ लच्छि जक मानि।

—व्यवस्थापक

बुद्ध धर्म अध्ययनार्थ छात्रवृत्ति

समाचारे ज्ञात जूगु दु वर्मा बुद्ध शासन कौंसिलपाखें बुद्ध धर्मया अध्ययनार्थ भक्तकृष्ण उपासकयात छात्रवृत्ति प्राप्त जूगु दु।

पञ्चम विश्व बौद्ध सम्मेलने वनेत तयारी

धर्मोदय सभा पाखें प्राप्त जूगु क्कगू समाचारे धया तःगु दु थाइलाय्ण्डे ज्वोगु पञ्चम विश्व बौद्ध सम्मेलने भाग का वनेया लागी नेपालया पाखें प्रतिनिधि मंडल छ्वयत धर्मोदय सभां मागु प्रबन्ध मिले याना च्वंगु दु। सम्मेलने ५ म्ह डेलिगेट व ७ म्ह दर्शकपिं वनिगु जुया च्वंगु दु।

धर्मोदय सभाया सदस्यता न्हूधा याकेगु सूचना

धर्मोदय सभाया सदस्यता चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलन जुसेनिसं न्हूधा मज्जुलि-गुलि न्हूधा यायेत छिगु सदस्य चन्दा मोह तका ४१-प्यतका छ्या हया दिया न्हूधा याका दिल धासा धर्मोदय सभां भीगु आतक यागुया प्रगतिया सिकं अप्पो ज्या याना यंके फइ । छिकपिनिगु अमूल्य सहयोगे भीसं बुद्ध-भूमि नेपाल अन्तरराष्ट्रिय बौद्ध जगते बाँलाक दुध्याके फत । उकिं थौंया सिकं अप्पो ज्या याकेत सदां छिगु सहयोगया आवश्यकता जूगुलि थव अनुरोध याना च्वना ।

छिम्ह,

आशाराम शाक्य

मन्त्री, धर्मोदय सभा ।

२०१३ साल कार्तिक महिनाय नेपाले जूगु

दक्के न्ह्याप्पांथायु अन्तरराष्ट्रिय सम्मेलन

चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलनया रिपोर्ट

तम्मकं हे बाँलाक नेपाले छिगः तक्क पिहाँ मवोनिगु तालं

पिहाँवल ! पिहाँवल !! पिहाँवल !!!

अन्तरराष्ट्रिय जगते बुद्ध धर्मया प्रभाव बाँलाक स्वेमासा थव रिपोर्ट मदयेकं मगा । थव नेपाले बौद्ध धर्मया जक मखु नेपालया अन्तरराष्ट्रिय जीवनया ऐतिहासिक परिच्छेद जुया पिहाँ वइ च्वंगु दु ।

लगभग सच्छिपातं मयाक नेपालया कला संस्कृति व सम्मेलनया बाँबांलागु फोटो दुगु थव रिपोर्टया—

मू भा० ४१- (जक)

रिपोर्ट देगु थौंयः—

धर्मोदय सभा—६३७ जुद्ध सडक, काठमाण्डू, नेपाल ।